

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародних фінансів

Освітньо-професійна програма «Міжнародні фінансові відносини»

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

**на тему «Ефективність співробітництва України з міжнародними
фінансовими організаціями (на прикладі МВФ)»**

здобувача Чернецької Каріни Валеріївни

Науковий керівник: к.е.н., професор Мусієць Тетяна Вікторівна

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Мозговий О.М.

(підпис)

Київ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародних фінансів

Освітньо-професійна програма «Міжнародні фінансові відносини»

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

Т.О. Фролова

(підпис)

20__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

О.М. Мозговий

(підпис)

20__
р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Чернецька Каріна Валеріївна

денної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Ефективність співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями (на прикладі МВФ)»

Тему затверджено наказом ректора Університету від 09.01. 2024 р .№ 47-ст

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
Розділ 2	АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ
Об'єкт дослідження:	процес співробітництва країн та України з міжнародними фінансовими організаціями, зокрема з МВФ.
Предмет дослідження:	вплив кредитування МВФ та інших міжнародних фінансових організацій на економіку України.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:

проаналізувати концептуальні підходи до співпраці органів влади з міжнародними міжурядовими та неурядовими організаціями та визначити перспективи розвитку цього співробітництва.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1

- Дослідити поняття «міжнародна організація» та основні завдання її створення.
- Дослідити міжнародний валютний фонд та його особливості функціонування
- Дослідити світовий банк та його характеристика.
- Дослідити ЄБРР та специфіка його функціонування.

У розділі 2

- Проаналізувати співробітництво України з Міжнародним валютним фондом
- Здійснити дослідження впливу реалізованих проєктів МВФ та інших міжнародних організацій у досягненні сталого економічного розвитку України
- Здійснити моделювання впливу кредитів МВФ та міжнародних організацій на економіку України

Мусієць Т.В.

**Завдання підготував
науковий керівник**

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 20__ р.

**Завдання одержав
здобувач**

Чернецька К.В.

_____
(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 20__ р.

РЕФЕРАТ

У сучасному світі співпраця держав з міжнародними фінансовими організаціями визначає стабільність та розвиток економіки. У цьому контексті важливим стає розуміння поняття «міжнародна організація» та її завдань, вивчення особливостей функціонування ключових інститутів, таких як Міжнародний валютний фонд. Наступне обговорення співпраці України з цими організаціями та їх вплив на економіку країни спрямоване на аналіз та оцінку ефективності цього взаємодії.

Об'єктом дослідження є процес співробітництва країн та України з міжнародними фінансовими організаціями, зокрема з МВФ.

Робота має на меті проаналізувати концептуальні підходи до співпраці органів влади з міжнародними міжурядовими та неурядовими організаціями та визначити перспективи розвитку цього співробітництва.

Завдання полягає в аналізі поняття «міжнародна організація» та її завдань, вивченні особливостей функціонування Міжнародного валютного фонду, аналізі співпраці України з МВФ та кредитування Європейським банком реконструкції та розвитку, а також створенні схематичного відображення впливу кредитів міжнародних організацій на економіку України та їх ефективності.

Методи дослідження включають статистичні, аналітичні, компаративні та історичні методи. Статистичні методи використовувались для аналізу даних, а аналітичні методи застосовувались для порівняння державного боргу та фінансування від міжнародних фінансових організацій.

У роботі проаналізовано поняття «міжнародна організація» та основні завдання їх створення. Особливий акцент робиться на Міжнародному Валютному Фонді та Європейському банку реконструкції та розвитку, а також на співпраці України з цими організаціями. Схематично відображено вплив кредитів міжнародних організацій на стан економіки України та їх ефективність. Зазначено, що підписуючи міжнародні угоди, Уряд України

надає організаціям можливість втручатися в інтереси країни, закріплені в національному законодавстві.

Робота має практичне значення для удосконалення співпраці України з міжнародними організаціями та використання результатів для реалізації Стратегії сталого розвитку ООН. Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти, статті провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, статистичні збірники та інтернет-джерела.

Зазначено, що проблеми, пов'язані з міжнародним співробітництвом держави з міжнародними організаціями, потребують подальшого поглибленого вивчення та систематизації. Робота висвітлює необхідність науково та практично обґрунтованих досліджень для вдосконалення механізмів співробітництва між державами у сфері економічної безпеки.

Структура роботи. Робота складається із вступу, двох розділів, висновків і списку використаної літератури, який складається із 50 посилань . Робота містить 59 сторінок, 10 рисунків та 2 таблиці.

Ключові слова: Міжнародні фінансові організації; Міжнародний валютний фонд (МВФ); Співпраця України з МВФ та Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР); Взаємодія органів влади з міжнародними організаціями; Ефективність кредитів міжнародних організацій.

В і д г у к

про кваліфікаційну бакалаврську роботу здобувача
освітньо-професійної програми «Міжнародні фінансові відносини»

Чернецької Каріни Валеріївни

на тему «Ефективність співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями (на прикладі МВФ)»

1. Актуальність теми: процес глобалізації та інтеграції країн призвів до певних змін у світовій політиці, що сприяло посиленню ролі міжнародних організацій у міжнародних відносинах, посиленню міжнародного співробітництва, розвитку економічного, технологічного та культурного співробітництва країн з міжнародними організаціями, у тому числі України з МВФ, особливо під час агресивного військового нападу російської федерації на Україну.

2. Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи: дана кваліфікаційна бакалаврська робота має логічну структуру; у роботі достатньо представлені сучасні статистичні, фактичні дані, які дозволяють розкрити тему кваліфікаційної бакалаврської роботи.

3. Наявність самостійних розробок автора: робота має самостійний характер, про що свідчать дані перевірки кваліфікаційної бакалаврської роботи на плагіат – 10,7%. Автором самостійно проведений аналіз особливостей співробітництва України з Міжнародним валютним фондом, зокрема дослідження впливу реалізованих проектів МВФ та інших міжнародних фінансових організацій на досягнення сталого економічного розвитку України у довоєнний період і під час війни росії проти України.

4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій: розроблені та продемонстровані в роботі результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення співпраці України з МВФ, особливо у воєнний час і післявоєнний, коли Україна буде потребувати додаткових коштів.

5. Наявність недоліків: суттєві недоліки були виправлені під час роботи над кваліфікаційною бакалаврською роботою.

6. Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: кваліфікаційна бакалаврська робота може бути оцінена на високу позитивну оцінку і допущена до захисту перед ЕК.

Науковий керівник професор кафедри міжнародних фінансів, професор, к.е.н.

Мусієць Т.В.

(підпис)

“28” травня 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	6
1.1. Поняття «міжнародна організація» та основні завдання їх створення...	6
1.2. Міжнародний валютний фонд та особливості його функціонування...	15
1.3. Світовий Банк та його характеристика	24
1.4. ЄБРР та специфіка його функціонування	29
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ	34
2.1. Співробітництво України з Міжнародним валютним фондом	34
2.2. Дослідження впливу реалізованих проєктів МВФ та інших міжнародних фінансових організацій у досягненні сталого економічного розвитку України	37
2.3. Моделювання впливу кредитів МВФ та інших міжнародних фінансових організацій на економіку України	50
ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	59
ДОДАТКИ	64
ДОДАТОК А	64
ДОДАТОК Б	65

ВСТУП

Міжнародні фінансові організації створюються для підтримки та стабілізації економіки своїх країн-членів, надання позик, вирішення проблем платіжного балансу, поповнення валютних резервів, підтримки стабільних обмінних курсів і реалізації програм, спеціально розроблених для здійснення необхідних реформ у різних секторах країни.

Процес глобалізації та інтеграції країн призвів до певних змін у світовій політиці, що сприяло посиленню ролі міжнародних організацій у міжнародних відносинах, посиленню міжнародного співробітництва, розвитку економічного, технологічного та культурного співробітництва з іноземними партнерами.

Місцеві міністерства налагоджують міжнародне співробітництво в різних сферах, починаючи від обміну досвідом і координації дій у сферах регіонального розвитку, охорони навколишнього середовища та соціальної політики, до реалізації спільних проектів у сферах економіки, освіти та спорту. Підписанням міжнародної угоди уряд України зобов'язався приєднатися до альянсу та дав організації можливість втручатися в інтереси нашої країни, які закріплені в національному законодавстві.

Інтенсифікація міжнародного діалогу породжує багато питань щодо процесу управління та координації діяльності агентств міжнародного співробітництва.

Серед факторів, що зумовлюють налагодження зовнішніх зв'язків на регіональному рівні, виділяється складний внутрішній процес демократичних перетворень, який впливає на спрямованість і суб'єкт побудови міжнародних відносин.

Запропонований у роботі підхід до вирішення проблеми взаємодії влади та міжнародних організацій базується на аналізі накопиченого міжнародного досвіду вирішення системних конфліктів у сфері регулювання регіонального міжнародного співробітництва.

Однак проблеми, пов'язані з міжнародним співробітництвом держави з міжнародними організаціями, потребують подальшого поглибленого вивчення та систематизації.

Метою роботи є комплексне дослідження концептуальних підходів до питання співпраці органів влади з міжнародними міжурядовими та неурядовими організаціями, а також формування перспектив розвитку та шляхів удосконалення міжнародного співробітництва з МВФ.

Виходячи з мети сформульовано такі **завдання**:

- дослідити поняття «міжнародна організація» та основні завдання їх створення;
- дослідити міжнародний валютний фонд та його особливості функціонування;
- дослідити Світовий Банк та його характеристика;
- дослідити ЄБРР та специфіка його функціонування;
- проаналізувати співробітництво України з Міжнародним валютним фондом;
- здійснити дослідження впливу реалізованих проєктів МВФ та інших міжнародних організацій у досягненні сталого економічного розвитку України;
- здійснити моделювання впливу кредитів МВФ та міжнародних організацій на економіку України.

Об'єктом дослідження є процес співробітництва країн та України з міжнародними фінансовими організаціями, зокрема з МВФ.

Предметом дослідження є вплив кредитування МВФ та інших міжнародних фінансових організацій на економіку України.

Методи дослідження, які були використані у роботі: статистичні методи використовувалися для аналізу міжнародного валютного фонду та його вплив на економіку України; аналітичні методи - для порівняння державного боргу та фінансування від МВФ та міжнародних фінансових організацій;

компаративні методи - для порівняльного аналізу фінансування кредитів МВФ для України; історичні методи - для характеристики та оцінки розвитку співпраці України з міжнародними організаціями, особливо з МВФ.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблені та продемонстровані в роботі результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення співпраці України з міжнародними організаціями та забезпечення реалізації стратегії сталого розвитку ООН.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти, статті провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, опубліковані у фахових виданнях, статистичні збірники, аналітичні доповіді та огляди, підручники та навчальні посібники, а також інтернет-джерела.

Теоретичною основою дослідження є наукові положення про природу торговельно-економічних відносин, економіко-правові умови торговельних відносин між Україною та МВФ, відповідні нормативно-правові документи.

Наукова новизна. У ході наукового дослідження встановлено, що в сучасних умовах існує потреба в науково та практично обґрунтованих дослідженнях, спрямованих на вдосконалення механізмів співробітництва між державами, вироблених світовим співтовариством, та пошук найбільш ефективних шляхів співпраці між ними у сфері економічної безпеки.

Структура роботи. Робота складається із вступу, двох розділів, висновків і списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1.1. Поняття «міжнародна організація» та основні завдання їх створення

Термін «міжнародні» насправді є помилковим, оскільки передбачає лише один вимір взаємодії між міжнародними акторами, а саме відносини між національними державами. Насправді, якщо поглянути на процеси розвитку міжнародних відносин, то можна побачити щонайменше три виміри взаємодії на світовій арені.

Перший - це взаємодія між державами, яка називається міждержавною, або між урядами суверенних держав, яка називається міжурядовими відносинами. Термін «міждержавні відносини» стосується відносин між офіційними представниками суверенних держав, таких як дипломатія, міжнародні угоди або договори, війна тощо. Дійсно, ці міждержавні відносини, як правило, здійснюються представниками уряду, наприклад, між прем'єр-міністрами та міністерствами закордонних справ. Тоді це називається міжурядовими відносинами. Загалом, міждержавні та міжурядові відносини - це одне й те саме. Але в одних і тих же випадках вони можуть відрізнятися. Наприклад, для деяких країн верховенство держави може мати іншу сферу, ніж верховенство уряду.

Держава, як абстрактний інститут, може мати деякі інститути та принципи, які не контролюються урядом. У таких випадках, наприклад, британська королівська влада має власну ідентичність і відносини з іншими інституціями, до яких обрані уряди не мають жодного відношення. Однак, за винятком деяких таких випадків, міжурядові відносини, принаймні, вважаються міждержавними [21].

Другий вимір - це міждержавні відносини. Міжурядові відносини також можна розглядати як формальні відносини між суверенними державами.

Але різниця полягає в тому, що вони здійснюються гілками або департаментами урядів, наприклад, між міністрами оборони або між міністрами торгівлі, а іноді між різними гілками різних урядів, наприклад, між міністром оборони однієї держави і міністерством внутрішніх справ іншої держави. Проблема з цими відносинами полягає в тому, що вони можуть виходити з-під контролю держави і уряду[4]. Таким чином, можуть виникати випадки, коли відносини між будь-якими двома державами стають неконтрольованими і неочікуваними, оскільки ці відносини не проходять через звичайні канали формування зовнішньої політики.

Ще більш проблематичними є транснаціональні відносини, третій вимір терміну «міжнародні відносини». Транснаціональні відносини включають ті відносини, які знаходяться під національним контролем і навіть суверенітетом офіційних державних чиновників. Хоча ці відносини здійснюються в межах кордонів і територій суверенних держав, вони можуть стосуватися таких питань, які можуть поставити під сумнів повноваження урядовців щодо прийняття рішень. Відомими прикладами є відносини між міжнародними організаціями, групами громадянського суспільства та окремими особами [32].

Всі ці поділи є важливими, оскільки кожен вимір має свою власну організаційну форму:

- Ті, що створені міждержавними відносинами, називаються міжнародними організаціями, такими як НАТО, ООН і так далі;
- Ті, що створені міжурядовими організаціями, також називаються МПО, наприклад, Інтерпол;
- Ті, що створені транснаціональними групами, називаються МНУО, такі як MNO, IBM, Shell, Mobil, Toyota тощо.

І, звичайно, МПО дуже відрізняються від МНУО в усіх аспектах міжнародних організацій, тобто членство, мета, структура, діяльність, механізми голосування (процедури прийняття рішень).

Термін «організація» визначається як «група, товариство, клуб або підприємство, особливо велике, яке має певні цілі, наприклад, студентські організації, Всесвітня організація охорони здоров'я». Термін «організація» має два різних, хоча і взаємопов'язаних, визначення.

Організація як процес відноситься до різноманітних взаємодій між акторами в певних сферах людської діяльності, таких як дипломатія, торгівля, комерція, мирні конференції тощо. Таким чином, актори об'єднуються, щоб досягти згоди, знайти рішення проблем, впорядкувати і таким чином організувати свої відносини в набір узгоджених правил, принципів для досягнення своїх цілей [3].

У міжнародних відносинах ми можемо бачити кілька прикладів цих процесів у дипломатії, торгівлі, комерції, війні, де існують правила, звичаї, структури тощо. У соціологічному сенсі, це звичайні процеси взаємодії між одиницями, які можуть не проявлятися у формальних організаціях з цегли і розчину, паперу з заголовками. Але деякі з цих міжнародних процесів організовані у формі інституцій.

У цьому плані важливим прикладом є теорія міжнародних організацій. Міжнародний режим - це набір процедур, правил, норм та інститутів для певних видів діяльності, наприклад, торгівлі, грошей, моря, повітря, технологій і т.д.

Отже, інституції є частиною міжнародних режимів. Може існувати міжнародна діяльність з певними нормами, правилами та процедурами, але не інституція. Або з часом, коли процес набуває нової форми, інституція також може змінювати правила і процедури. Наприклад, МВФ. Друге залежить від першого.

Організація як установа означає «формальну технічну і матеріальну організацію з конституцією, місцевими відділеннями, фізичним обладнанням, машинами, емблемами, бланками, персоналом, адміністративною ієрархією і так далі» [31].

Міжнародні інституції є репрезентативними аспектами фазового процесу, які були досягнуті на певний момент часу. Інституційні рамки для вже існуючих міжнародних взаємодій додають «стабільності, довговічності та згуртованості» індивідуальним відносинам, які в іншому випадку могли б бути «спорадичними, ефемерними та нестабільними».

На міжнародному рівні це формується практикою дипломатичного методу або дотриманням принципів міжнародного права, регулярною торгівлею, а також діяльністю таких міжнародних організацій, як НАТО, ВООЗ і т.д. Нагадаємо, що міжнародні організації є вершиною піраміди багатонаціональної дипломатії.

В основі лежать питання, придатні для переговорів, далі йдуть узгоджені правила і норми, а потім - відповідні міжнародні організації або інституції. Нас цікавлять організації як інституції, а не ширше поняття міжнародної організації[2].

Тоді як другий вимір є темою міжнародної теорії і політики в цілому, перша частина, хоча і не менш важлива, зосереджується на формальних і конкретних організаціях чи інституціях. При цьому, якщо перший вимір називається міжнародною організацією в однині, то другий вимір називається міжнародними організаціями у множині.

Таким чином, міжнародні організації є інституціоналізованими продуктами міжнародної взаємодії. Якби не було міжнародних взаємодій, не було б і міжнародних організацій [8].

Очевидним є висновок, що міжнародні організації виникли після Вестфальського договору в сучасний період. Хоча існують різні погляди на мінімальну кількість держав, необхідну для створення міжнародної організації, більшість авторів погоджуються з тим, що повинно бути щонайменше два «кваліфікованих члени міжнародної системи». Таким чином, вона може бути двосторонньою або багатосторонньою. Але організація повинна бути відкритою для добровільного членства інших держав, які мають на це право.

Міжнародні організації можуть бути створені двома різними типами суб'єктів. Державами та недержавними суб'єктами. Ті, що створені державами, називаються МПО; ті, що створені неурядовими організаціями, називаються МНУО.

Між ними має бути значний рівень міжнародних контактів. Так, у 18 столітті не існувало жодної міжатлантичної міжнародної організації, в якій були б задіяні американські та європейські держави. Після створення міжнародної організації вона повинна мати постійну діяльність, в якій беруть участь її члени. Тобто організація повинна проводити більш-менш регулярні пленарні засідання через певні проміжки часу.

Необхідне усвідомлення проблем, які виникають внаслідок співіснування держав. Держави повинні визнати, що створення міжнародних механізмів і системних методів регулювання їхніх відносин один з одним є корисним [35].

Можна виділити три причини, які спонукають держави до створення міжнародної організації:

1. Функціональна співпраця для вирішення спільних потреб і проблем: СОТ, МВФ, ВООЗ,
2. Регіональна співпраця задля діалогу, миру тощо. ЄС, ОАД, АСЕАН,
3. Безпека: Організації колективної безпеки та колективної оборони: ООН, НАТО, Варшавський договір.

Міжнародні організації створюються на основі офіційного статуту, який, як правило, є угодою або договором між державами-членами. Юридичний документ встановлює формальний статус організації, показуючи цілі, правила, умови, органи і так далі. У певному сенсі, установчий документ є конституцією організації.

Організація повинна мати постійний секретаріат та штаб-квартиру, що базується на постійному капіталі. Але органи організації можуть бути розкидані по всіх членах, щоб кожен член відчував свою приналежність до

організації. А посадові особи організації повинні бути набрані з країн-членів. Тож, організацією керує міжнародний персонал.

Таким чином, міжнародна організація - це міжнародне утворення, що має свої індивідуальні ознаки, здатне виражати власну волю і роль якого полягає у виконанні певних функцій, що мають міжнародне значення.

Незалежність і дієздатність міжнародної організації, є дуже дискусійним питанням. Чи можуть міжнародні організації бути незалежними суб'єктами міжнародних відносин? Наскільки вони потужні у досягненні своїх цілей? Вони доповнюють чи конкурують з державами? Всі ці питання стосуються природи міжнародних організацій у міжнародній системі [43].

Зараз у світі налічується близько 330 міжнародних урядових організацій і міжнародних неурядових організацій. Ці міжнародні організації дуже різноманітні за членством, цілями, функціями, місцем у міжнародному інституційному середовищі бізнесу та впливом на міжнародні відносини.

Міжнародні інституції можна описати як «постійний і узгоджений набір правил (формальних і неформальних), які визначають ролі, встановлюють обмеження і формують очікування щодо поведінки»[1]. Міжнародні інститути - це дуже широка категорія. Наприклад, «ядерне табу», тобто заборона державам використовувати ядерну зброю, навіть якщо вони мають таку можливість, є таким міжнародним інститутом.

Організацію можна вважати міжнародною, якщо вона відповідає таким трьома умовам:

- 1) три або більше незалежних держав-членів або їхні уряди чи інші міжурядові організації;
- 2) загальні збори учасників проводяться не рідше одного разу на десять років;
- 3) мати постійний секретаріат та контактну адресу.

Неурядові організації, такі як Amnesty International, Greenpeace і Transparency International, а також транснаціональні корпорації, такі як General Motors, Amazon і Citigroup, не є міжнародними організаціями. Вони можуть

брати участь у діяльності міжнародних організацій, але не вважаються міжнародними організаціями, оскільки до них не входять держави [22].

Міжнародна організація — це консорціум країн, установ та осіб, діяльність яких виходить за межі національних кордонів і спільно реалізує програми та цілі відповідно до певних правил і процедур.

Утворення міжнародних організацій є об'єктивним результатом розвитку глобального суспільства. Факторами, що призвели до появи міжнародних організацій, є міжнародний поділ праці, міжнародна економічна інтеграція, політичні відносини між державами та глобалізація міжнародних відносин.

Важливо розрізняти міжнародні організації, що займаються конкретними питаннями, та міжнародні організації загального призначення. Міжнародні організації, що займаються конкретними питаннями, зосереджуються на одному питанні або на певній кількості питань. Міжнародні організації загального призначення вирішують проблеми в різних сферах.

Міжнародні організації можна розрізняти за їхніми основними функціями. Вони встановлюють правила і норми для вирішення міжнародних питань. Наприклад, ВТО встановлює правила світової торгівлі. Міжнародна організація праці встановлює міжнародні трудові стандарти [17].

Міжнародні фінансові організації (МФО) – це установи, створені за участю кількох держав з метою фінансового співробітництва, сприяння економічному розвитку, стабільності та зростанню економік країн-учасниць. Вони надають фінансові ресурси, технічну допомогу, консультації та координацію політики для сприяння міжнародній економічній стабільності та розвитку.

Міжнародний валютний фонд (МВФ) – створений у 1944 році з метою забезпечення стабільності міжнародної валютної системи, сприяння міжнародному валютному співробітництву, забезпечення фінансових ресурсів країнам-членам з тимчасовими платіжними труднощами [15].

Світовий банк – заснований у 1944 році, він складається з п'яти інституцій, які надають кредити та гранти країнам, що розвиваються, для фінансування проектів, які сприяють економічному розвитку та зменшенню бідності.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) – створений у 1991 році для сприяння переходу країн Центральної та Східної Європи, а також Центральної Азії до ринкової економіки [15].

Азіатський банк розвитку (АБР) – заснований у 1966 році з метою сприяння економічному та соціальному розвитку в Азії і Тихоокеанському регіоні шляхом надання позик, технічної допомоги, грантів та інших засобів.

Міжамериканський банк розвитку (МАБР) – заснований у 1959 році для підтримки економічного та соціального розвитку країн Латинської Америки та Карибського басейну через надання фінансування і технічної допомоги [15].

Керівні органи, з іншого боку, зосереджуються на виконанні правил і норм. Наприклад, вони стежать за дотриманням країнами узгоджених правил і норм, а також беруть участь у фактичному впровадженні правил і норм.

Приклади:

- організації планування (функція – встановлення норм і правил): Міжнародна організація праці, ООН, Світова організація торгівлі.
- оперативні організації (функція – впровадження норм і правил): МАГАТЕ, МВФ, Світовий банк.

Міжнародні організації також можна виділити за ступенем централізації управління. Централізація управління стосується ступеня, в якому міжнародні організації поєднують і делегують завдання. У децентралізованих міжнародних організаціях країни-учасниці приймають рішення консенсусом і відповідають за їх виконання.

З іншого боку, в централізованих міжнародних організаціях держави-члени приймають рішення більшістю голосів і доручають їх виконання секретаріатам, агентствам та іншим міжнародним організаціям.

Основними критеріями типології міжнародних організацій є:

1. Членство в суб'єкті міжнародних відносин та правовий статус організації;
2. Географічний розподіл;
3. Функціональна спрямованість;
4. Характер діяльності.

Функції міжнародних організацій:

1. Інструмент зовнішньої політики окремих держав;
2. Є форумом для дискусій між членами організації;
3. У межах своєї компетенції бере участь у розробці правових норм;
4. Є одним з найважливіших каналів міжнародної соціалізації для держав, які прагнуть набути членства в Організації;
5. Бере участь у регулюванні окремих форм світових економічних відносин.

Підсумком вище проаналізованого є:

Хоча в міжнародній системі існує велике розмаїття міжнародних організацій з різними цілями, розмірами, регіонами і т.д., всі вони можуть бути класифіковані за стандартними критеріями з деякими спільними характеристиками. Ці характеристики є основними і незмінними:

1. Членство: всі вони складаються з двох або більше суверенних держав, офіційних або приватних, залежно від типу міжнародної організації.

2. Мета: організації створюються з метою реалізації спільних інтересів членів. Принаймні на папері, вона не повинна мати чітко виражену мету переслідувати інтереси лише одного члена, незважаючи на бажання інших.

3. Структура: Організації повинні мати власну формальну структуру постійного характеру, встановлену угодою, наприклад, договором або установчим документом. Характер формальної структури може відрізнятися від організації до організації, але вона повинна бути відокремленою від постійного контролю одного члена. Саме ця автономна структура відрізняє низку міжнародних організацій від серії конференцій чи конгресів. Крім того, організації, як правило, мають асамблею, в якій беруть участь усі члени і

мають право голосу, виконавчий орган, який керує організацією, і секретаріат, який виконує прийняті рішення. Деякі організації також мають власні суди для вирішення проблем між членами [18].

Міжнародна організація повинна мати справедливую систему голосування, щоб жодна держава не могла контролювати організацію, а одна або кілька країн не були виключені з системи. Загалом існує три різні системи голосування: а) проста більшість, б) кваліфікована більшість, в) консенсус.

4. Діяльність: Організації повинні мати міжнародну діяльність, тобто діяльність, що виходить за межі внутрішньої політики членів або будь-яких інших держав. При цьому рівень та вид діяльності визначається за згодою кваліфікованої кількості членів, а не лише одного члена організації.

Отже, діяльність можна розділити на дві групи: прибуткову та неприбуткову. У зв'язку з цим, МПО є неприбутковими організаціями, тоді як більшість МНУО (зокрема, ТНК) є прибутковими організаціями [50].

1.2. Міжнародний валютний фонд та особливості його функціонування

Міжнародний валютний фонд є своєрідною касою взаємодопомоги для 187 країн-членів. Кожна країна-член вносить кошти до МВФ відповідно до визначених квот і бере участь у формуванні керівного органу. Потім ці кошти використовуються для надання кредитів бідним країнам і підтримки світової економіки [43].

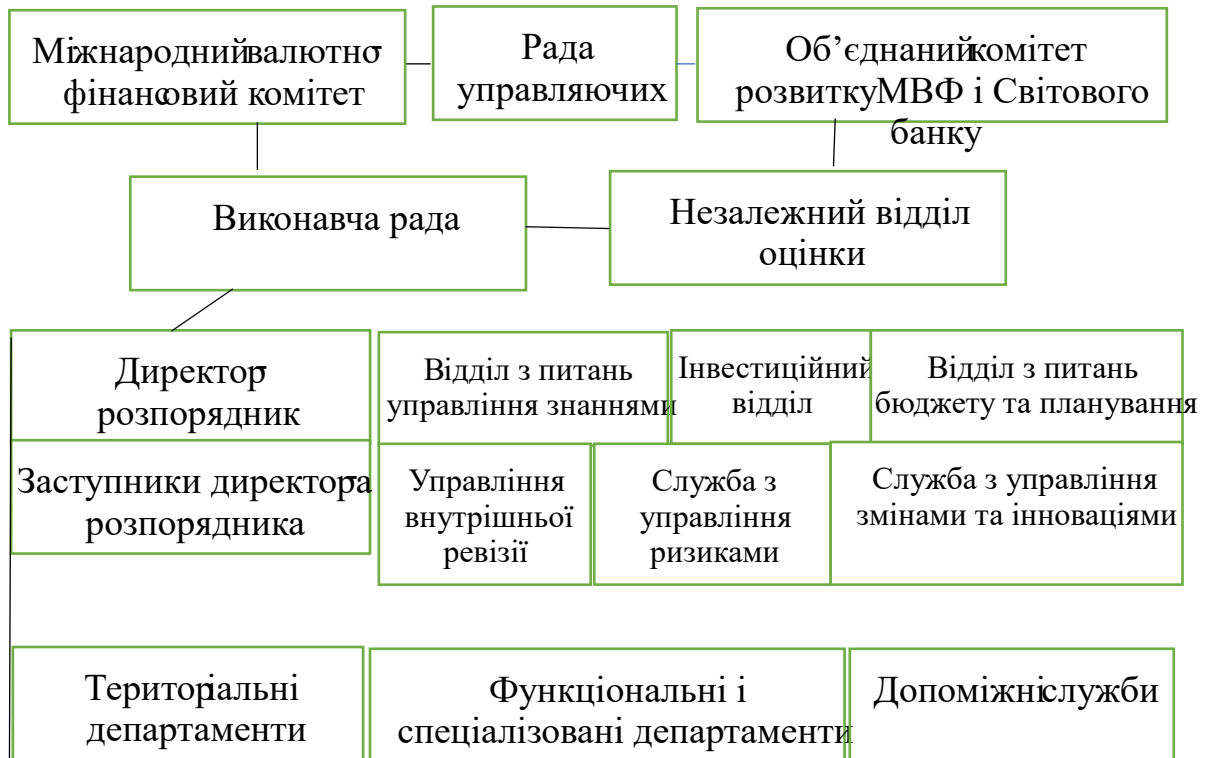

Рисунок 1.1 – Схема організаційної структури Міжнародного валютного фонду

Джерело: [21].

Внески до фонду такі: одна чверть у резервних валютах (долари США, євро, єни, фунти стерлінгів) і три чверті у національній валюті країни-донора.

Національна валюта Міжнародного валютного фонду, яка називається спеціальними правами запозичення (SDR), використовується для забезпечення загального стандарту для внесків; МВФ проводить усі розрахунки та кредити в SDR; поза межами МВФ; національною валютою МВФ є резервна валюта МВФ (долар США).

Формально на засіданнях МВФ країни-члени прагнуть дотримуватися узгоджених принципів. На практиці МВФ керують країни з найбільшими внесками. Найбільшу частку займають США (17,1%), Німеччина (6%), Японія (6,1%), Велика Британія (5%), Франція (5%), Саудівська Аравія (3,2%), Китай (2%), , 9 %) і Росія (2,7 %). Загальна частка країн ЄС становить 30,3%. Традиційно МВФ очолюють європейці. Навпаки, у Світовому банку

домінують Сполучені Штати. Цього негласного правила дотримуються вже більше 50 років [21].

Спочатку МВФ надавав кредити для покриття тимчасових розривів у платіжному балансі, оскільки МВФ не приймав заставу і міг «проїдати» кредити, він давав рекомендації щодо нормалізації економічного становища країн-одержувачів і забезпечення повернення кредиту.

Щоб уникнути звинувачень у втручанні у внутрішні справи інших країн, ці пропозиції представлені у формі стабілізаційних планів, які мають прийняти уряди та центральні банки позичальників.

Набір рекомендацій для кожної країни-позичальника часто дуже специфічний.

Однак основні принципи завжди були зрозумілими: уряд повинен вжити низку заходів, серед яких:

- жорстка економія та монетарна політика;
- лібералізація зовнішньої торгівлі, фінансових ринків і валютних курсів;
- зняття обмежень на іноземні інвестиції;
- дерегуляція економіки, захист прав власності та приватизація.

Ця політика була розроблена в Латинській Америці в 1980-х роках, а потім неодноразово застосовувалася в країнах Східної Європи, які переходили від планової до ринкової економіки [34].

Кредити більше не надавалися для покриття тимчасових розривів у платіжному балансі, а для реалізації конкретної економічної політики. В результаті МВФ зіткнувся з серйозною опозицією в усьому світі, оскільки виконання його рекомендацій напевно призвело б до майбутніх криз. У більшості випадків це пов'язано з тим, що МВФ діє проти зерна та заважає ринкам нормально функціонувати.

З початком фінансової кризи теоретична плутанина 90-х років обернулася новими викликами, а забезпечення міжнародної фінансової стабільності стало прямим завданням Міжнародного валютного фонду [18].

Але зараз головна загроза цій стабільності походить не від країн, що розвиваються, а від основних донорів Міжнародного валютного фонду. Для країн, що розвиваються, вони накопичили великі валютні резерви і готуються збільшити свою частку в Міжнародному валютному фонді.

Зараз Міжнародний валютний фонд має резерви на 400 мільярдів доларів, що менше, ніж резерви Китаю.

На одному із засідань було прийнято рішення про збільшення капіталу Міжнародного валютного фонду до 750 мільярдів доларів США. Питання в тому, звідки візьмуться гроші. Розвинені країни стурбовані серйозними проблемами державного боргу. Країни, що розвиваються, готові надати кошти в обмін на більше голосів.

Однак це не подобається розвиненим країнам, оскільки вони можуть втратити контроль над МВФ. Вони пропонують «компромісний» варіант викупу облігацій МВФ. Але такий варіант не влаштовував іншу сторону, яка відмовилася нарощувати капітал без достатнього посилення впливу МВФ [13].

За останні п'ять років втрати від розвинутих економік до країн, що розвиваються, становили приблизно 5% від загальної кількості квот. Проте країни з розвинутою економікою все ще мають 55,3% голосів [13].

Структура керівного органу.

Рада управляючих

Вищим керівним органом МВФ є Рада керуючих, до складу якої входять президент і віце-президент, які представляють кожну країну-члена. Віце-президентами, як правило, є міністри фінансів або голови центральних банків [18].

До повноважень Ради керуючих входить прийняття рішень з важливих питань, пов'язаних з діяльністю Міжнародного валютного фонду, зміна положень угоди, прийняття та вихід із складу держав-членів, визначення та

зміна стандартів капіталу, обрання виконавчих органів. режисер. Довірені особи зазвичай збираються раз на рік, але можуть зустрітися та проголосувати електронною поштою в будь-який час.

МВФ діє за принципом «зважених» прав голосу. Здатність члена впливати на діяльність МВФ через право голосу залежить від його частки капіталу МВФ. Кожна країна має 250 «базових» голосів, незалежно від її внеску, плюс один додатковий голос на кожні 100 000 СПЗ.

Рішення Ради зазвичай приймаються простою більшістю (не менше половини) або, з питань оперативного або стратегічного значення, «спеціальною більшістю» (70% або 85% голосів держав-членів відповідно).

Незважаючи на те, що США та ЄС зменшили свою частку голосів, обидві країни все ще можуть накласти вето на рішення МВФ, оскільки для ухвалення важливих питань МВФ потрібна максимальна більшість (85%). Іншими словами, США разом з провідними західними країнами мають можливість контролювати процес прийняття рішень в МВФ і спрямовувати його діяльність, виходячи з власних інтересів [19].

Що стосується країн, що розвиваються, то вони також мають можливість, теоретично, блокувати невідповідні для них рішення, якщо діятимуть узгоджено. Однак узгодженості важко досягти за наявності великої кількості різномірних країн, і Виконавча рада МВФ у липні 2004 року висловила намір «надати можливість країнам, що розвиваються, та країнам з перехідною економікою більш ефективно брати участь у механізмах прийняття рішень МВФ»[18].

Комітет є дорадчим органом Ради і не має повноважень приймати рішення. Він керує роботою Виконавчої ради, формулює стратегічні рішення щодо світової валютної системи та діяльності Міжнародного валютного фонду, вносить на розгляд Ради керуючих пропозиції щодо внесення змін до Статуту Міжнародного валютного фонду. Аналогічну роль відіграє Комітет розвитку Світового банку (Спільний міністерський комітет Ради керуючих Світового банку та Міжнародного валютного фонду).

Рада керуючих

Виконавча рада делегує більшість своїх повноважень Виконавчій раді. Виконавча рада є органом, відповідальним за ведення діяльності МВФ, включаючи широке коло політичних, операційних та адміністративних питань, таких як надання кредитів країнам-членам та нагляд за валютною політикою [17].

Виконавча рада складається з 24 членів, п'ять з яких призначаються від країн, що мають найбільшу кількість членів у Виконавчій раді: США, Німеччини, Японії, Великобританії та Франції. Виконавча рада збирається тричі на тиждень і керує повсякденною діяльністю МВФ, включаючи кредитування країн-членів [17].

Крім того, Виконавча рада МВФ відповідає за обрання Директора-розпорядника (на п'ятирічний термін), який очолює персонал МВФ (станом на вересень 2004 року - приблизно 2700 осіб з понад 140 країн). Нинішнім Директором-розпорядником (з 1 жовтня 2019) є Крісталіна Георгієва, друга жінка на посаді Директора-розпорядника в історії МВФ.

Комітет з розвитку

Комітет з розвитку, спільний орган МВФ та МБРР, займається наданням фінансування країнам, що розвиваються. Він складається з 24 міністрів фінансів країн-членів. Основна роль комітету полягає в підготовці аналітичних звітів про країни, що розвиваються, і наданні рекомендацій радам директорів МВФ і МБРР.

Фінансові ресурси МВФ

Фінансові ресурси МВФ формуються за рахунок внесків країн-членів до статутного капіталу МВФ відповідно до їхніх власних квот та за рахунок запозичених коштів.

Квоти

Квоти для кожної країни-члена визначаються на основі її частки у світовій економіці. Квота розраховується за спеціальною формулою, яка є

середньозваженим показником ВВП (50%), відкритості (30%), економічної волатильності (25%) і міжнародних резервів (5%) [20].

Квоти виражаються в спеціальних правах запозичення (SDR), розрахунковій одиниці Міжнародного валютного фонду. Найбільші квоти мають США, Японія, Німеччина, Велика Британія та Франція. Частка 25 промислово розвинутих країн становить близько 63%.

Внесок кожної країни до статутного капіталу МВФ становить 25% у СПЗ або твердій валюті (доларах США, євро, єнах або фунтах стерлінгів) і 75% у національній валюті. Квоти переглядаються кожні п'ять років залежно від зміни позиції країни у світовій економіці [20].

Квоти визначають кількість голосів, яку має країна-член.

Право голосу країни дорівнює її базовому праву голосу плюс один голос на 100 000 спеціальних прав запозичення. Реформа 2008 року збільшила базову кількість голосів, поданих кожною державою-членом, з 250 до 677, що становить 5,5% від загальної кількості поданих голосів. Збільшення базового голосування відбувається за рахунок тих країн, які підпадають під спеціальні підвищення квот і платять за них. Крім того, розмір квоти визначає обсяг фінансування, на яке може розраховувати країна. Квоти переглядаються кожні п'ять років. Зміни квот потребують попереднього узгодження з державою та потребують 85% від загальної кількості поданих голосів.

Загальне коригування квот стосується загального збільшення та розподілу між державами-членами. Комплексний перегляд квот дає змогу МВФ оцінити відповідність квот потребам країн-членів у фінансуванні платіжного балансу та здатність країн-членів задовольняти ці потреби самостійно. Розподіл квот дозволяє державам-членам збільшувати свої квоти залежно від змін у їхній позиції у світовій економіці.

Запозичені кошти

МВФ також використовує позикові кошти у своїй діяльності: МВФ має доступ до 17 мільярдів SDR у вигляді позик від G10; МВФ також позичає кошти від центральних банків і міністерств фінансів Саудівської Аравії та

інших країн. Загальна сума кредиту не повинна перевищувати 60% від загальної суми.

Основні механізми кредитування:

1. Резервна частка. Перша частина іноземної валюти, яку країна-член має право отримати від МВФ у межах своєї 25% квоти, до Ямайської угоди називалася «золотом», а після 1978 року - «резервним траншем». Резервна частка визначається як перевищення квоти країни-члена над сумою її власної валюти, що зберігається на рахунку в МВФ; якщо МВФ використовує частину власної валюти країни-члена для надання кредитів іншим країнам, її резервна частка відповідно збільшується; непогашені кредити, надані країною-членом за кредитними угодами ГНІ та ННІ складають кредитну позицію країни-члена. Разом резервна частка та кредитна позиція складають «резервну позицію» країни-члена МВФ;

2. Кредитна частка. Кошти в іноземній валюті, які країна-член має право отримати понад свою резервну частку (яка в разі повного використання довела б запаси МВФ у власній валюті до 100%), розподіляються на чотири кредитні транші, кожен з яких становить 25% від квоти. Країни-члени мають обмежений доступ до кредитних ресурсів МВФ у межах кредитних траншів, а сума їхньої національної валюти в активах МВФ не може перевищувати 200% їхньої квоти (включаючи 75% квоти, внесеної шляхом підписки). Таким чином, максимальна сума кредиту, яку країна може отримати від МВФ за рахунок використання резервів та кредитних акцій, становить 125% від її квоти. Однак Угода надає МВФ право призупиняти дію цього ліміту. Виходячи з цього, кошти МВФ часто використовуються понад ліміти, встановлені Статутом. Таким чином, термін «верхній кредитний транш» став означати не тільки 75% від виділеної суми, як це було на початку діяльності МВФ, але й суми, що перевищують початковий кредитний транш;

3. Угоди «стенд-бай» (з 1952 року) надають країнам-членам гарантію того, що в межах певної суми вони зможуть безперешкодно отримувати від МВФ іноземну валюту в обмін на власну валюту протягом терміну дії угоди,

відповідно до умов, визначених в угоді. Цей кредит буде відкриттям кредитної лінії. Початкова частка кредиту надається у формі прямої купівлі іноземної валюти після того, як МВФ схвалить запит, але будь-яке виділення коштів понад максимальну частку кредиту здійснюється через угоди про кредити «стенд-бай» з країнами-членами З 1950-х до середини 1970-х років максимальна частка кредиту становила один рік, а з 1977 року і надалі максимум на півтора року, а в міру зростання дефіциту платіжного балансу укладалися угоди про резервне кредитування терміном до трьох років;

4. Механізм розширеного фінансування (з 1974 року) доповнює Резервну та Кредитну частки. Він призначений для надання кредитів на довші терміни і в більших обсягах, ніж звичайна кредитна частка. Країна може звернутися до МВФ з проханням про надання розширеного кредиту, якщо вона зазнає серйозних порушень платіжного балансу через несприятливі структурні зміни у виробництві, торгівлі або цінах.

Пролонговані кредити зазвичай надаються строком на три роки, а за необхідності - до чотирьох років, частинами (траншами) через регулярні проміжки часу (півріччя, квартал або (в деяких випадках) місяць) [24].

Основна мета програми «Стенд-бай» та Фонду розширеного фінансування - допомогти країнам-членам МВФ реалізувати програми макроекономічної стабілізації та структурних реформ; МВФ вимагає від країн-позичальників виконання певних умов, які поступово підвищуються в міру переходу країни-позичальника від одного кредитного траншу до іншого. Ці умови поступово підвищуються в міру того, як країна-позичальник переходить від одного кредитного траншу до іншого[1]. Перш ніж кредит буде реалізовано, необхідно виконати низку умов. Зобов'язання країни-позичальника включають здійснення відповідних фіскальних та економічних заходів, викладених у листі про наміри або меморандумі про економічну та фіскальну політику, що подається до МВФ.

Процес виконання зобов'язань країною, що отримала кредит, контролюється шляхом регулярного оцінювання спеціальних критеріїв

досягнення цілей, визначених в угоді[11]. Ці критерії можуть бути кількісними (пов'язаними з конкретними макроекономічними показниками) або структурними (що відображають конкретні інституційні реформи).

Отже, якщо МВФ визначає, що країна не використовує кредит за призначенням і не виконує своїх зобов'язань, МВФ обмежує кредит або пропонує наступний транш право відмовити в наданні наступного траншу. Таким чином, цей механізм дозволяє МВФ чинити економічний тиск на країну-позичальника [27].

1.3. Світовий Банк та його характеристика

Офіційною метою Групи Світового банку є скорочення бідності та підвищення рівня життя в країнах-членах шляхом сприяння економічному розвитку та залучення ресурсів з розвинених країн до країн, що розвиваються. Сьогодні Група Світового банку є міжнародною кредитною організацією, яка надає фінансову допомогу для поглиблення економічного і соціального розвитку країн-членів. 1997 року Рада директорів схвалила стратегічний план діяльності Світового банку, який передбачав розвиток кредитних та інших фінансових послуг, головним чином у країнах, що розвиваються, та країнах СНД, підвищення ефективності, впровадження нових фінансових продуктів і банківських послуг. Він поставив перед Світовим банком амбітні цілі, включаючи впровадження технологій.

Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) є найбільшою міжнародною кредитною установою, яка надає кредити, що сприяють економічному розвитку країн-членів, і виступає основним каталізатором фінансування з інших джерел через свої операції на світових фінансових ринках[11].

Таблиця 1.1 – Роль та основні напрями діяльності Групи Світового банку

	МБРР	МАР	МФК	БАГІ
--	-------------	------------	------------	-------------

РОЛЬ	Допомагають у здійсненні інституційних, правових та регулятивних реформ		Стимулює розвиток приватного сектора	Зменшує політичні інвестиційні ризики
КЛІЄНТИ	Країни, що розвиваються	Найбідніші країни	Приватні компанії в країнах-членах	Іноземні інвестори в країнах-членах
НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ	кредити технічна допомога консультації	безвідсоткові кредити технічна допомога консультування	довгострокові кредити управління ризиками консультаційна допомога	- страхування політичних ризиків
МЦУІС – міжнародний арбітраж, у якому розглядаються суперечки між іноземними інвесторами і країнами-реципієнтами за бажанням та згодою обох сторін				

Джерело: побудовано автором на основі даних Світового банку [15]

МБРР фінансується за рахунок інвестицій країн-членів в акції Банку, а також за рахунок фінансування з міжнародних фінансових ринків. Фінансування здійснюється шляхом випуску облігацій, які МБРР продає пенсійним фондам, страховим компаніям, корпораціям та іншим банкам і приватним особам по всьому світу.

МБРР випускає облігації з найвищим рейтингом ААА, виплати за якими гарантуються урядами 182 країн-членів, що є акціонерами Світового банку. МБРР випускає облігації, а також інші цінні папери в різних валютах.

У 1989 році вперше були випущені глобальні облігації Світового банку у відповідь на зростаючий попит з боку інвесторів у всьому світі. Глобальні облігації - це середньо- та довгострокові цінні папери, випущені Світовим банком. Вони випускаються Світовим банком і пропонуються інвесторам на термін від п'яти до 30 років з доходністю від 4,5 до 8,25%. Обсяг випуску зазвичай становить щонайменше 1 мільярд доларів США, а вартість кожної облігації кратна 1 000 доларів США[3]. Добре продумана стратегія випуску глобальних облігацій дозволяє Банку швидко акумулювати кошти

громадськості та позикові кошти, зберігаючи при цьому відносно низькі відсоткові ставки.

Кредити МБРР призначені для того, щоб допомогти країнам-членам поліпшити їхню економічну організацію шляхом фінансування проектів розвитку в таких сферах, як освіта, охорона здоров'я та інфраструктура.

МБРР надає позики «країнам-членам» і гарантує позики іншим кредиторам на двосторонній основі.

Інвестиційні кредити будуть використані для фінансування проектів галузевого розвитку (енергетика, транспорт, сільське господарство та вугільна промисловість). В останні роки банк збільшив свої інвестиції в розвиток освіти, охорони здоров'я та соціальних послуг.

Нові інвестиційні кредити включають адаптовані програмні кредити та кредити на навчання та інновації для підтримки невеликих «пілотних» проектів з розбудови економічного потенціалу на суму до 5 мільйонів доларів США. Для інвестиційних проектів схема кредитування Світового банку базується на тендерному процесі [14].

Системні позики надаються Банком на проекти структурної перебудови (позики на структурну перебудову) на період від двох до трьох років. Також було запроваджено нові види системних кредитів: програмні кредити на структурну перебудову та спеціальні кредити на структурну перебудову.

Системні проекти спрямовані на реформування секторів економіки, а транші надаються через міністерство фінансів країни-члена або агентство, що реалізує проект. МБРР постійно оцінює платоспроможність країн-позичальників і відповідно до цього коригує обсяги своїх програм і кредитних операцій, зокрема на індивідуальній основі.

Статут МБРР не передбачає списання боргів за непогашеними кредитами. Навпаки, завдання Банку полягає в тому, щоб допомагати країнам-боржникам, які перебувають у скрутному фінансовому становищі, розраховуватися зі своїми кредиторами шляхом пролонгації кредитів і

реструктуризації боргу. Якщо борг країни-боржника перевищує шість місяців, Банк переводить країну-боржника в статус «консервації».

Міжнародна асоціація розвитку (МАР) – це міжурядова фінансово-кредитна установа, створена в 1960 році як дочірня організація МБРР. Фінансування здійснюється за рахунок внесків країн-членів та донорських внесків. Фінансування доповнюється асигнуваннями з чистого прибутку МБРР та надходженнями від погашення позик.

строком на 35-40 років з 10-річним пільговим періодом. Право на отримання позик мають країни з ВВП на душу населення менше 925 доларів США на рік (наприклад, у 1997 році). На ці кредити не нараховуються відсотки, але стягується комісія за обслуговування кредитної лінії у розмірі 0,75% та щорічна комісія у розмірі 0,25% від суми наданої кредитної лінії. Погашення починається через 11 років після надання кредиту. Кожен проект, що фінансується МАР, повинен пройти політичну та економічну експертизу для забезпечення найбільш ефективного використання фінансової допомоги [5].

Міжнародна фінансова корпорація (МФК) – міжурядова фінансово-кредитна установа, створена в 1956 році з метою сприяння зміцненню приватного сектору в країнах, що розвиваються. У той час як МБРР та МАР кредитують уряди, МФК надає кредити безпосередньо приватному сектору. МФК надає довгострокові кредити, інвестиції в акціонерний капітал, гарантії, «підтримку ризиків», субординовані кредити, привілейовані акції, векселі та інші «квазіфінансові» інструменти для підтримки приватного сектору [12].

Капітал МФК складається з внесків країн-членів. Розмір внесків пропорційний внескам до МБРР. МФК залучає значні кошти (до 80%) на міжнародних фінансових ринках для своєї діяльності через випуск державних облігацій та приватне розміщення цінних паперів.

Основними завданнями Міжнародної фінансової корпорації є:

1. Проектне фінансування приватного сектора;

2. Допомогати компаніям у країнах, що розвиваються, і країнах з перехідною економікою залучати інвестиції з міжнародних фінансових ринків;
3. Надавати комплексні консультаційні послуги компаніям і урядам щодо приватизації.

МФК надає кредити на строк до 15 років за відсотковими ставками на рівні міжнародних фінансових ринків. Позики приватним компаніям не потребують державних гарантій. В останні роки технічна допомога стала важливою частиною діяльності МФК.

Наразі членами МФК є 174 країни, у 1993 році до неї приєдналася і Україна. Це дало нашій країні можливість прямих інвестицій у приватний сектор економіки та фінансування проектів у приватному секторі. 3 листопада 1994р.

МФК впроваджує проект з підтримки приватних підприємців в Україні. З одного боку, проект надає консультації центральному уряду щодо розробки політики для МСП, а з іншого – створює спеціальні бізнес-центри для надання конкурентної підтримки підприємцям-початківцям [27].

Поряд з іншими проектами успішно реалізується важливий для майбутнього України проект МФК «Масова приватизація та постприватизаційний розвиток України».

Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій (БАГІ) страхує інвестиції від збитків, викликаних некомерційними ризиками. Багатостороннє агентство з гарантій інвестицій (БАГІ) сприяє залученню країнами-членами прямих приватних інвестицій; БАГІ робить це шляхом надання гарантій та консультаційних послуг іноземним інвесторам.

Світовий банк також розробив механізми надання гарантій під час процесу кредитування, щоб доповнити діяльність БАГІ. Програма передекспортної гарантійної підтримки є одним із прикладів [11].

Отже, БАГІ доповнює діяльність інших міжнародних страхових компаній і надає чотири основні типи гарантій у сферах неконвертованості валюти, експропріації, війни/громадянських конфліктів і дефолту.

Міжнародний центр врегулювання інвестиційних суперечок (МЦВІС) — міжнародна організація, яка вирішує суперечки між державами та іноземцями. Офіційною метою МЦВІС є сприяння міжнародній інвестиційній діяльності через механізми врегулювання суперечок, посередництва та арбітражу між іноземними інвесторами та приймаючими країнами [33].

1.4. ЄБРР та специфіка його функціонування

Європейський банк реконструкції та розвитку був створений у 1990 році і розпочав свою діяльність у 1991 році. Це стало початком важливих соціальних, економічних та політичних змін у країнах Східної Європи. Необхідність переходу до ринкової економіки дедалі більше усвідомлювалася громадськістю та урядовцями східноєвропейських країн.

Однак перебудова всієї структури соціалістичних економік вимагала значних коштів, і для поповнення цих коштів та сприяння реформам був створений ЄБРР.

Рисунок 1.2 – Складові ефективності позик міжнародних економічних організацій [26]

До складу ЄБРР входять всі європейські країни та неєвропейські країни, такі як Австралія, Єгипет, Кіпр, Ізраїль, Японія, Марокко, Мексика, Нова Зеландія, Республіка Корея, США, Велика Британія та Японія.

Крім того, як нащадки Радянського Союзу, всі азіатські республіки СНД є його членами. Загалом ЄБРР налічує 60 країн-членів. Згідно зі статутом ЄБРР, до нього можуть приєднатися як європейські, так і неєвропейські країни, але всі члени повинні бути членами МВФ[45].

Штаб-квартира ЄБРР знаходиться в Лондоні.

Основними цілями ЄБРР є:

- Сприяння економічному розвитку та реконструкції в країнах Центральної та Східної Європи (ЦСЄ), які задекларували свою відданість демократичним принципам;
- Підтримка модернізації виробничих потужностей та організації конкурентоспроможної підприємницької діяльності в приватному секторі країн ЦСЄ;
- Сприяння залученню інвестицій у виробничу сферу, сферу послуг та фінансовий сектор;
- Сприяння реалізації великих економічно життєздатних проектів;
- Технічна допомога в реалізації проектів;
- Допомога у формуванні ринків капіталу;
- Допомога у вирішенні екологічних питань.

Слід зазначити, що вперше питання охорони навколишнього середовища стали однією з найважливіших цілей Міжнародного банку.

Організаційна структура ЄБРР:

- Рада директорів;
- Рада керуючих;
- Президент та віце-президенти.
- Консультативна рада з екологічних питань.

Рада директорів є вищим керівним органом ЄБРР. Членами Ради директорів є президенти та віце-президенти, які представляють свої країни. Рада приймає рішення з фундаментальних і стратегічних питань діяльності ЄБРР. До її повноважень належить затвердження нових членів, виключення членів, зміна розміру капіталу, обрання членів Ради та Президента. Рада має право давати Правлінню вказівки щодо виконання певних завдань.

Правління складається з 23 членів.

З них 11 обираються директорами-розпорядниками, які представляють Бельгію, Данію, Францію, Німеччину, Грецію, Ірландію, Ірландію, Італію, Люксембург, Нідерланди, Португалію, Іспанію, Великобританію, ЄС та Європейський інвестиційний банк (ЄІБ)[34].

Решта 12 менеджерів представляють інші країни і поділяються на групи: чотири з країн ЦСЄ, чотири з інших європейських країн і чотири з неєвропейських країн.

Правління керує всією діяльністю Банку, приймає рішення щодо основних принципів політики відповідно до вказівок Ради керуючих, готує річний баланс та затверджує бюджет [29].

Президент здійснює керівництво поточною діяльністю Банку. Президент є офіційним представником ЄБРР на міжнародних форумах.

Президент керує організацією, включаючи наймання та звільнення персоналу Банку. Він/вона очолює Раду керуючих, але зазвичай не бере участі в голосуванні.

Функціонально ЄБРР поділяється на департаменти, які перебувають під безпосереднім керівництвом Президента та його заступника:

- Банківський департамент;
- Фінансовий;
- Експертиза проектів;
- Офіс головного економіста;
- Комунікації;

- Управління персоналом;
- Адміністрація.

Банківський сектор, який координує комерційну діяльність у країнах Центральної та Східної Європи, розділений на два сектори за регіональним принципом: «Північні країни» та «Південні країни». Україна входить до Південної групи.

Екологічний консультативний комітет складається з 17 експертів-екологів. Вони консультують щодо екологічних аспектів проектів Банку. Організаційна структура Світового банку також включає процедури прийняття рішень. У більшості випадків для голосування достатньо простої більшості.

Однак для обговорення найважливіших питань Правлінню та Раді потрібна кваліфікована більшість голосів. Кількість прав голосу в кожній країні пропорційна частці акцій, якими володіє ця держава-член.

Сполучені Штати займають найбільшу частку – 10%, на Італію, Німеччину, Францію, Японію та Велику Британію припадає по 8,5%. Таким чином, навіть якщо потрібна кваліфікована більшість, рішення не можна заблокувати одноосібно [14].

Формування ресурсів. На початку своєї діяльності ЄБРР сформував свій капітал шляхом випуску акцій на суму 10 мільярдів ЕКЮ. З того часу капітал суттєво збільшився (у 1996 році він подвоївся).

Співвідношення між акціонерами є наступним (у %):

- Країни-члени ЄС, ЄІБ та сам ЄС 51
- Країни ЦСЄ 13
- Інші європейські країни 11
- Неєвропейські країни 24

Таким чином, країни ЄС мають вирішальний вплив на ЄБРР.

Крім того, фінансові ресурси ЄБРР формуються за рахунок запозичених коштів, коштів на погашення кредитів та надходжень від продажу інвестицій.

ЄБРР створив спеціальні фонди для інвестиційних доходів. Ці кошти використовуються для підготовки інвестиційних проектів та здійснення інвестицій у країнах-членах. Ці фонди використовуються для фінансування низькорентабельних секторів соціальної інфраструктури[41].

Фінансова та інвестиційна політика ЄБРР. Відповідно до основних цілей ЄБРР, його політика в основному спрямована на реконструкцію та структурну перебудову в країнах Центральної та Східної Європи.

Діяльність ЄБРР у цій сфері є надзвичайно різноманітною та перспективною. Зокрема, він надає кредити на розвиток виробництва, інвестиції в капітал, гарантований випуск цінних паперів, а також кредити на реконструкцію та розвиток інфраструктури. Пріоритетними сферами кредитування є фінансовий сектор, енергетика, телекомунікації, транспорт та агробізнес.

Отже, ЄБРР став важливим інвестором у країнах Центральної Європи, на його частку припадає 15% від загального обсягу прямих інвестицій у регіоні, більшість з яких припадає на приватний сектор. ЄБРР відіграє ключову роль у сприянні економічним реформам і розвитку приватного сектора у країнах з перехідною економікою.

Його діяльність спрямована на підтримку стабільного та стійкого економічного зростання через інвестиції у приватний сектор, інфраструктуру, енергоефективність та екологічно стійкий розвиток. Завдяки своєму унікальному мандату та широкому спектру фінансових інструментів, ЄБРР сприяє економічному розвитку та інтеграції країн у світову економіку.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ ВАЛЮТНИМ ФОНДОМ

2.1. Співробітництво України з Міжнародним валютним фондом

В умовах подальшої інтернаціоналізації світової господарської діяльності та змін у всьому товарно-валютному співвідношенні все більше зростає роль різноманітних міжнародних валютно-кредитних установ [43].

Серед них найважливішу роль у сучасних умовах відіграє Міжнародний валютний фонд (МВФ), який виявив значну гнучкість і високу адаптивність до змін у міжнародних валютно-кредитних відносинах.

Міжнародний валютний фонд - кооперативна міжурядова валютно-фінансова установа. Міжнародний валютний фонд був створений для регулювання грошових розрахунків між країнами та надання фінансової допомоги країнам-членам шляхом надання грошових коштів, коли вони стикаються з труднощами через порушення платіжного балансу та короткострокових позик в іноземній валюті. Фонд функціонує як спеціалізована установа ООН.

По суті, Міжнародний валютний фонд є інституційною основою сучасної міжнародної валютної системи. Діяльність МВФ охоплює три основні сфери: кредитування, управління міжнародними валютними відносинами та постійний нагляд за світовою економічною ситуацією [1].

Україна приєдналася до Міжнародного валютного фонду (МВФ) у вересні 1992 року. У червні 1992 року Верховна Рада України прийняла закон про членство України в Міжнародному валютному фонді. Міжнародний банк реконструкції та розвитку. Міжнародна фінансова корпорація. Міжнародні асоціації розвитку та багатосторонні агентства гарантій інвестицій».

Наприкінці 1992 р. українська квота становила 0,7%. Виходячи з цієї квоти, вступний внесок України становить 911 мільйонів доларів.

Згідно з чинним законодавством, лише 22,7% фіксованої суми виплачується у валюті, а решта – у національній валюті. В умовах гострої нестачі валютних коштів Україна надала Міжнародному валютному фонду так звані кредити МВФ для допомоги країнам-членам, які зазнають фінансових труднощів.

Необхідний внесок оформляється у вигляді боргового зобов'язання, і Україна отримає безвідсоткову безстрокову позику, яка буде повернута максимально швидко [3]

З моменту здобуття Україною незалежності МВФ є найбільшим кредитором серед міжнародних фінансових організацій.

Найбільший вплив на соціально-економічний розвиток України мали кредитні ресурси МВФ у вигляді пільгових довгострокових позик, що дозволило підтримати фінансово-грошову систему та реалізацію важливих інвестиційних проектів. План макроекономічної стабілізації) [9].

Терміни кредитів є короткими: від 12-24 місяців до максимум 36 місяців. Водночас, обов'язковим є виконання кількох критеріїв макроекономічної стабільності, без яких наступний транш не може бути отриманий. До них належать рівень чистих міжнародних резервів, фінансові показники, бюджетний дефіцит, досягнення макроекономічної стабільності та проведення економічних і політичних реформ [20].

Основними цілями співпраці України з Міжнародним валютним фондом є:

- стабілізація фінансової системи України;
- проведення структурних реформ;
- створення підґрунтя для сталого економічного зростання [21].

Після пандемії коронавірусу у 2020 році МВФ переглянув свій підхід до фінансування через короткострокові фінансові інструменти.

За результатами переговорів Україна отримала нову програму співпраці з МВФ - програму «Стенд-бай» терміном на 18 місяців та обсягом 5,5 млрд.

доларів США. Програма охоплює наступні напрямки. Програма охоплює наступні сфери:

1. Фіскальна політика
2. Монетарна політика
3. Фінансова політика
4. Енергетична політика
5. Антикорупційна політика

9 березня 2022 року Виконавча рада Міжнародного валютного фонду (МВФ) ухвалила рішення про надання Україні додаткового фінансування у розмірі 1,4 млрд доларів США (1 059 млн СПЗ) через Механізм розширеного фінансування у рамках програми МВФ з надання екстреної допомоги країнам-членам Фонду. Метою цього фінансування є підтримка України шляхом фінансування пріоритетних видатків державного бюджету України.

Метою є фінансування пріоритетних видатків державного бюджету та підтримка платіжного балансу України на тлі неочікувано великих видатків через війну з росією.

RFI надає можливість швидкої фінансової допомоги країнам, які стикаються з нагальними потребами у підтримці платіжного балансу, особливо внаслідок військового конфлікту.

RFI призначені для випадків, коли немає можливості запуснути повномасштабну програму економічних реформ.

При цьому країни, які звертаються за такою допомогою до МВФ, повинні подати до Фонду встановлений перелік економічних заходів, спрямованих на вирішення проблем платіжного балансу [23].

На рис. 2.1 показано динаміку фінансування України з боку МВФ за відповідними програмами за період 1995-2022 років:

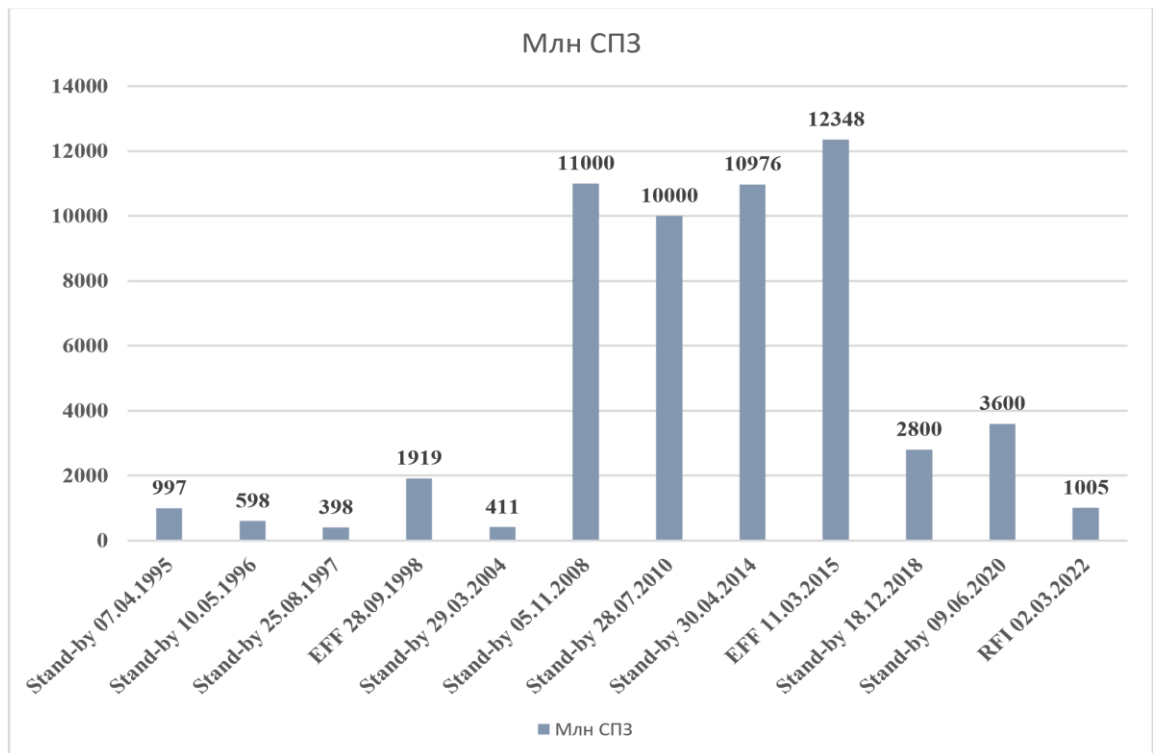

Рисунок 2.1 – Динаміка надання МВФ коштів Україні з початку співпраці до сьогодні, 1995-2022 рр., млн СПЗ

Джерело: [11]

Отже, співпраця між Україною та Міжнародним валютним фондом розпочалася, коли Україна стала членом МВФ у 1992 році та отримала першу позику від МВФ в рамках Програми трансформаційної позики у 1994 році. МВФ також брав активну участь у наданні фінансової допомоги під час пандемії коронавірусу 2020 року та надав додаткові 1,4 млрд доларів США в рамках надзвичайної допомоги Україні після початку війни.

2.2. Дослідження впливу реалізованих проєктів МВФ та інших міжнародних фінансових організацій у досягненні сталого економічного розвитку України

Для дослідження впливу реалізованих проєктів розглядається кожна міжнародна організація окремо та наводяться приклади реалізованих проєктів

та відповідні наслідки їх діяльності. За час співпраці між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку загалом реалізовано 464 проекти на загальну суму 14,82 млрд євро. Кількість активних проектів на початок 2020 року становила 195, з яких частка проектів приватного сектору становила 45%. Україна також отримує певну технічну допомогу від Європейського банку реконструкції та розвитку. Структурні складові інвестицій представлені у вигляді діаграми (рис. 2.2) [28].

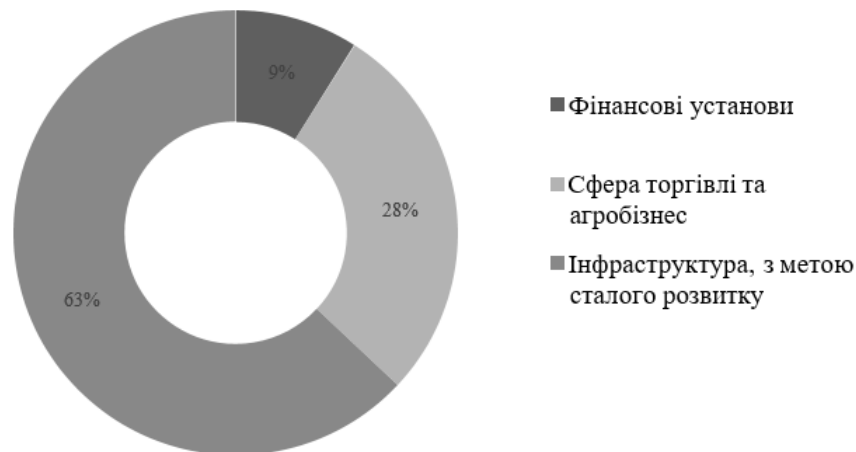

Рисунок 2.2 – Структура інвестицій ЄБРР в Україні в 2020 р. [28]

Такий же розподіл відразу ілюструє специфічну ситуацію українських інвестиційних фондів, з чого можна зробити висновок, що кредитні кошти ЄБРР мають значний вплив на формування та реалізацію стратегії сталого розвитку України. Також варто зазначити, що ЄБРР надає значну частину фінансування, 16% від загальної суми, проекту «Радіаційна безпека України», який спрямований на моніторинг радіаційної ситуації в країні загалом та Україні зокрема. Чорнобильська зона. З динамічної точки зору, хоча цей показник має чітку позитивну тенденцію у 2019 році, він все ще нестабільний. Дані за період 2018-2023 рр. представлено у вигляді діаграм (рис. 2.3, рис. 2.4) [28].

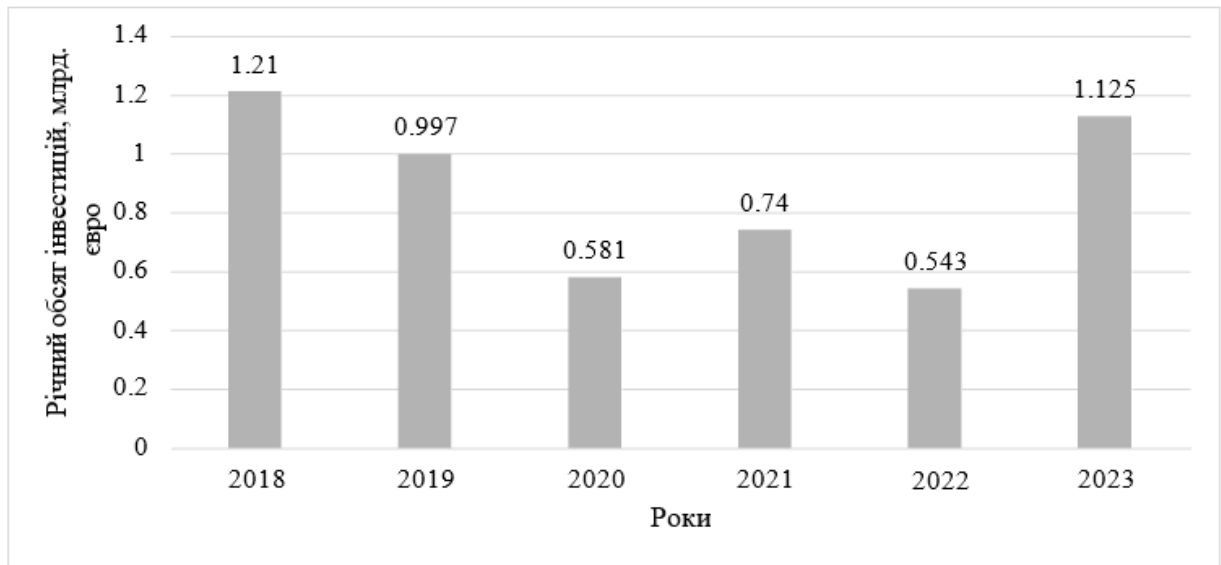

Рисунок 2.3 – Динаміка річного обсягу інвестицій ЄБРР до України 2018-2023, млн євро

Джерело: [28]

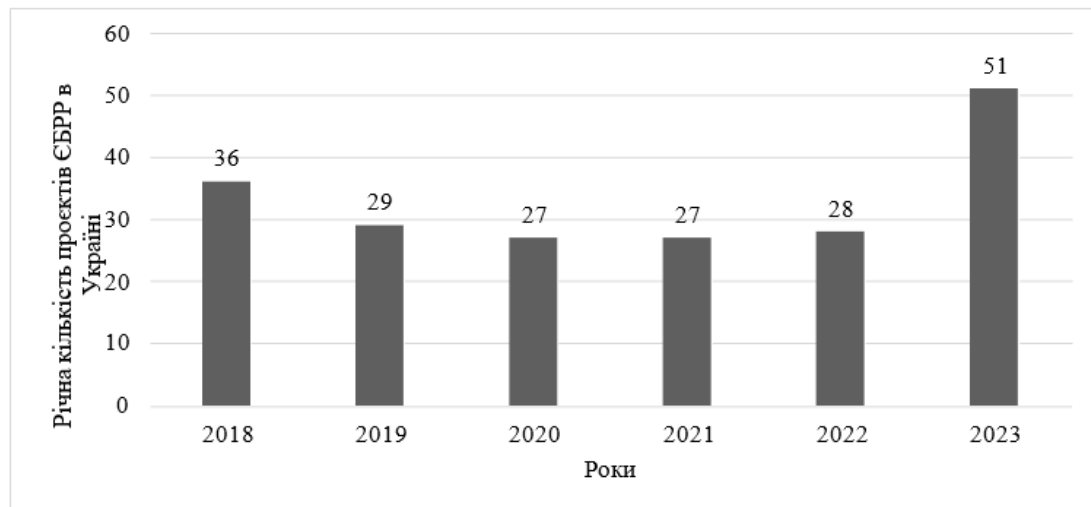

Рисунок 2.4 – Динаміка річної кількості проєктів ЄБРР в Україні

Джерело: [28]

Отже, можна зробити висновок, що в контексті реалізації стратегій сталого розвитку в Україні кількість проєктів, спрямованих на розбудову інфраструктури, продовжувала зростати, але до 2019 року спостерігалася негативна тенденція як щодо кількості проєктів, так і щодо кількості проєкти. показники їх вартості. Причиною цього є те, що інвестиційні умови в Україні

після 2014 року були несприятливими, і велика кількість проектів була відхилена через недосконалість запропонованих планів.

Різке падіння обсягів інвестицій після 2014 року також можна пояснити розчаруванням ефективністю реформ української влади та відсутністю прозорої системи моніторингу в країні. Вартість коштів і неможливість оцінити ефективність використання коштів, звичайно, підвищить інвестиційні ризики для інвесторів і кредиторів. Тим не менш, вартість інвестицій подвоїлася в 2019 році, що свідчить про позитивні зміни в іміджі країни як надійної інвестиції. Це також пов'язано зі збільшенням масштабів поданих Україною заявок на фінансування. Проекти, розроблені великими державними підприємствами та приватними підприємствами, в основному спрямовані на модернізацію основних засобів та збільшення оборотних коштів.

Крім того, ЄБРР спільно з ЄС планує працювати не тільки в напрямку фінансування, а й надавати консультативну допомогу українським компаніям. Обмін досвідом та вивчення європейської бізнес-практики також може стати одним із важелів зміцнення співпраці між українськими компаніями та міжнародними організаціями. Завдяки цій програмі наша компанія має доступ до дуже широких можливостей для подальшого розвитку. Наприклад, один із проектів Європейського банку реконструкції та розвитку в Україні – «Доступне опалення для працівників». Проект, реалізований спільно з НАК «Нафтогаз України», передбачає встановлення енергозберігаючої автономної системи опалення. За попередніми розрахунками, проект дозволить знизити витрати на опалення на 30-40% [29].

Ще одним прикладом успішної співпраці є кредит Європейського банку реконструкції та розвитку на суму 20 мільйонів доларів США. Сполучені Штати надають послуги українським агропідприємствам, таким як «Зерно-Агротрейд» і «Цукорагропром», які є дочірніми компаніями українського агропромислового холдингу «Астарта». Метою позики є впровадження сучасних інформаційних технологій з метою посилення розвитку точного землеробства в Україні.

Ці нововведення допоможуть у майбутньому збільшити обсяги експорту готової продукції, а отже, підвищити додану вартість продукції українських компаній. Крім того, за оцінками експертів, інвестиції в точне землеробство дозволять підвищити продуктивність і скоротити використання шкідливих мінеральних добрив на 15% [30].

Прикладом фінансування ЄБРР в Україні за останні роки є кредит у розмірі 52 млн євро українській газовидобувній компанії «Укргазвидобування». Основною метою надання кредитних коштів є придбання нового обладнання для реконструкції нафтових свердловин та забезпечення енергоефективності виробництва. Це обладнання використовується для рекуперації відпрацьованого тепла від процесу обробки газу, тим самим зменшуючи кількість вуглекислого газу в повітрі [31].

Також варто відзначити один з останніх проектів, фінансованих Україною. Тому наприкінці квітня 2020 року було схвалено проект компанії «Фоззі Гроур» на суму 60 млн доларів США, спрямований на оновлення та розширення продуктових мереж «Сільпо» та «Фора», який також охоплює покращення енергетики, питання ефективності та конкурентоспроможності [32].

Однак реалізація проекту ЄБРР досягла не тільки успішних результатів. Наприклад, можна розглянути спільний проект Європейського банку реконструкції та розвитку з компанією «Кернел», найбільшим виробником солярки, спрямований на розвиток інфраструктури агробізнесу. Обидві сторони погодили проекти на 110 мільйонів. Однак фінансування проекту було припинено через конфлікт інтересів між одним із «основних» бенефіціарів [33]. Водночас 879,2 мільйона євро було інвестовано в грантові схеми, створені в рамках програми реформ. Метою програми є зменшення корупції, посилення контролю за процесом соціальних реформ, децентралізація автономії [34].

Варто зазначити, що навіть з припиненням реалізації спільного проекту результат обговорення справи був загалом позитивним, оскільки акцентувалась увага на проблемному моменті в діяльності українських

підприємств та докладалися зусилля для його вирішення. щоб уникнути інших підприємств у майбутньому Повторіть ту саму помилку.

Прогноз щодо перспектив розвитку співпраці між Україною та ЄБРР, ймовірно, буде дещо скоригований, а частка проектів технічної підтримки в енергетиці та теплоенергетиці збільшиться. Це переміщення сталося в зв'язку з тим, що низка проектів, пов'язаних з енергетикою, має розпочати переговори, а Європейський банк реконструкції та розвитку, ймовірно, найближчим часом виділить значні кошти на розвиток цього сектору.

З 2004 року Україна розпочала співпрацю з Європейським інвестиційним банком (ЄІБ) щодо створення правової бази з метою залучення його ресурсів для реалізації інвестиційних проектів у сферах інфраструктури, енергетики, захисту навколишнього середовища тощо. Станом на 1 березня 2020 року загальний обсяг фінансових ресурсів, наданих державним і приватним секторами України Європейському інвестиційному банку, перевищив 6,4 млрд євро.

Сьогодні портфель проектів ЄІБ у державному секторі складається з 20 проектів загальною вартістю 4,089 млрд євро. Станом на 1 квітня 2020 року в рамках реалізації цих проектів було використано 651,46 млн євро, у тому числі у 2018 році – 57,3 млн євро, у 2019 році – 145,47 млн євро [35].

Спільний проект з Європейським інвестиційним банком спрямований на розвиток автомобільних доріг України, енергетики, розвиток муніципальної та залізничної інфраструктури, підтримку малого та середнього бізнесу та відновлення інфраструктури в Донецькій та Луганській областях [35]. Він також планує підтримувати та впроваджувати «зелені» проекти, які дозволяють ефективно використовувати ресурси, одночасно розвиваючи захист навколишнього середовища шляхом зменшення забруднення та оновлення застарілого обладнання. Фінансуванню малого та середнього підприємництва також буде приділено значну увагу, адже це основа української економіки. Інвестиції в економічну та соціальну інфраструктуру мають вирішальне значення для підвищення добробуту людей і стабілізації

економіки. Наразі триває фінансування проектів транспортної інфраструктури, зокрема «Розвиток міського пасажирського транспорту в містах України», який спрямований на розвиток екологічно чистого транспорту, на суму 200 млн. євро; «Модернізація аеронавігаційної системи України», який має на меті коштуватиме 41,2 мільйона євро Еуро впроваджує високоякісне обладнання в таких сферах, як повітряний рух, а також багато інших проектів у цій галузі. економіка, яка полягає у забезпеченні кращого зв'язку [36]. Європейський інвестиційний банк підтримує програми енергоефективності в українських вищих навчальних закладах з 2016 року.

Виділено 120 мільйонів євро, але у 2018 році університет продовжує підтримувати енергоефективність та замінювати застаріле обладнання, щоб відповідати найвищим стандартам у цій галузі освіти, покращувати матеріальну базу та зменшувати енергоспоживання. Проект розрахований на 7 університетів у різних регіонах і вартістю 160 млн євро [37].

Україна багато років співпрацює зі Світовим банком, реалізуючи 45 проектів і програм на загальну суму понад 9 мільярдів доларів США [38]. Світовий банк зараз працює в Україні, щоб допомогти з впровадженням програм, спрямованих на покращення життя громадян шляхом модернізації інфраструктури, впровадження систем подолання бідності, підтримки створення ефективних систем управління державними ресурсами та модернізації таких сфер, як водопостачання, очищення стічних вод, опалення, енергопостачання, транспорт, соціальне забезпечення, охорона здоров'я та розвиток приватного сектору.

Банк активно підтримує Україну в її інституційній реформі та боротьбі з бідністю. Проекти, які підтримує організація в Україні, сприяють створенню нових робочих місць, забезпеченню водою та електроенергією, зміцненню фінансових систем, передачі досвіду та навичок та нових технологій, а також сприяють ефективному використанню природних ресурсів без шкоди для навколишнього середовища.

Проте оцінки ефективності цієї співпраці неоднозначні. Рибальченко зазначив, що співпраця України зі Світовим банком протягом цього періоду була недостатньо ефективною. Стратегії, прийняті Світовим банком в Україні, не принесли очікуваних позитивних результатів, і більшість проектів не реалізувались гладко [39]. Це пов'язано з певною невідповідністю планового надходження народногосподарських кредитів фактичному надходженню кредитів від міжнародних фінансових організацій, зокрема Міжнародного банку реконструкції та розвитку.

Також варто відзначити вплив співпраці з Міжнародним валютним фондом на сталий розвиток в Україні. Протягом 2019 року Україна була однією з країн-лідерів серед позичальників цієї фінансової установи, що свідчить про тісні економічні зв'язки. Оскільки Україна не змогла повернути всі запозичені кошти, станом на 31 березня 2020 року Україні необхідно повернути ще 6,48875 млрд SDR[40]. Перед наданням кредиту МВФ оцінює ефективність політики центрального банку країни, щоб визначити, чи зможе він повернути позичені кошти протягом зазначеного періоду. Міжнародний валютний фонд є головним кредитором України.

Україна продовжує співпрацювати з МВФ з багатьох причин: для впровадження стабільної фінансової політики, впровадження необхідних структурних реформ і досягнення сталого економічного зростання. МВФ допомагає Україні відновити її фінансову спроможність, розробляючи рекомендації та пропозиції щодо найбільш ефективного впровадження низки необхідних реформ.

Вимоги МВФ мають не тільки позитивний, а й негативний вплив на українську економіку. Тому всі фактори впливу слід розглядати комплексно. Першою перевагою надання кредиту Україні МВФ є можливість отримати кредит під відносно низький відсоток. Це означає, що кредитори мають високий рівень довіри до України. Відносно «дешева валюта» дозволяє урядам фінансувати державний борг і покривати дефіцит балансу, що є однією з переваг кредитів МВФ. Середня процентна ставка за кредитами МВФ

становить близько 3%. Крім того, якщо країна стикається з кризою, це зменшує її можливості запозичувати на міжнародних фінансових ринках і підвищує ціну такого запозичення [41].

Крім переваг, низькі відсотки, які залучають кредити, мають і недоліки. По-перше, за нинішньої ситуації забезпечення загального боргового ВВП країни український уряд не може знайти інших оптимальних варіантів залучення дешевих іноземних коштів і не прагне використовувати для фінансування власні кошти. По-друге, ці кредити потрібно повернути МВФ, але з відсотками і на короткостроковій основі, оскільки надаються лише коротко- та середньострокові кредити. Через високий рівень корупції в Україні частина зібраних коштів може бути призначена корумпованим політикам, а тягар повернення цих коштів ляже на платників податків.

Другий позитивний аспект отримання кредиту МВФ – це гарантія реформ, яка є однією з вимог МВФ. Це найважчий фактор для оцінки його впливу, оскільки реформи можуть мати багато позитивних і негативних наслідків. Наприклад, МВФ змусив уряди підвищити тарифи на житлово-комунальні послуги до європейського рівня. Підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги на основі фіксованої заробітної плати призведе до погіршення матеріального становища громадян та збільшення заборгованості за житлово-комунальні послуги [42]. Держава намагається врегулювати цю ситуацію, надаючи субсидії малозабезпеченим групам населення, але такі субсидії також є інструментом корупції. Прошарки населення, ближчі до середнього класу суспільства, змушені платити за подібні послуги більше — за себе та за субсидійників. Це також може опосередковано загрожувати існуванню середнього класу в суспільстві.

Третя позитивна вимога МВФ – привести українське законодавство до міжнародних норм. На вимогу Фонду було прийнято Закон про кримінальну відповідальність за незаконне збагачення та доопрацьовано Цивільний процесуальний закон, відповідно до якого справи про визнання безпідставності активів та повернення їх державі розглядає Верховний

народний суд. Антикорупційний суд[43]. Але втручання МВФ в українське законодавство мало й негативні наслідки. У результаті український уряд був змушений змінити пенсійне законодавство та підвищити пенсійний вік.

Ще одним негативним фактором є ліцензування експорту української деревини за кордон, що призводить до вирубки карпатських лісів, відновлення яких триватиме століттями. Як видно, втручання МВФ у законодавство України призвело до втрати країною самостійності та незалежності у прийнятті рішень, а також мало негативний вплив на населення та навколишнє середовище. Наступна вимога МВФ – скоротити дефіцит бюджету, який не повинен перевищувати 3%. З одного боку, це позитивно, оскільки МВФ закликає Україну припинити покладатися на зовнішню допомогу. Але з іншого боку, уряд використовує ці кошти для розвитку проектів і підприємств, які, як очікується, будуть прибутковими. Іншими словами, скорочення державного боргу означає скорочення інвестицій у різні галузі, що призводить до зниження конкурентоспроможності України [42].

МВФ також закликав до реформування банківської системи України. Це передбачає скорочення переліку банківських установ та розкриття імен їхніх власників. Банківська система стала прозорою, вкладники могли бачити кінцевих бенефіціарних власників, а банки розширили списки пов'язаних осіб. Так, ненадійні банки перестали надавати ризиковані кредити, але надійні українські банки більше не могли підтримувати розвиток реальної економіки, надаючи кредити українським компаніям, з якими вони були афілійовані. Позики для бізнесу важливі, оскільки вони стимулюють розвиток бізнесу, що, у свою чергу, збільшує надходження до бюджету у вигляді податків.

Інша проблема полягає в тому, що скорочення банків призводить до зменшення конкуренції між банками, що може вплинути на тарифи та процентні ставки за банківськими продуктами. Наступним тригером стало запровадження ринку землі, що поставило під загрозу розвиток вітчизняного агросектору. Проблема в тому, що, незважаючи на обіцянку уряду не дозволяти іноземцям купувати акції, ризики для таких продажів все одно існують. Такий

спосіб уникнути фінансової кризи виникне тому, що завдяки відкриттю ринку землі країна отримає інвестиції, які зможуть покращити економічну ситуацію в Україні. Отже, досліджуючи вплив співпраці України з МВФ, можна зробити висновок, що кожен фактор має багатоаспектність, що унеможливорює однозначну відповідь щодо позитивного чи негативного впливу досягнення Україною сталого розвитку. , варто зазначити, що з'явилися позитивні наслідки співпраці Сприяти реалізації стратегій сталого розвитку.

Дослідження науковців Бондарчука В.В. та Калунчук Л.В. [15] показують, що вплив кредитів МВФ на економічне зростання України є негативним з точки зору його впливу на ВВП України. Отримані результати узгоджуються з аналітичними дослідженнями, і можна дійти такого ж висновку. Водночас позитивний вплив золотовалютних резервів компенсував негативний вплив кредитів.

Слід зазначити, що кредити МВФ спрямовані не на стимулювання економічного зростання, а на вирішення проблеми дефіциту міжнародного платіжного балансу. З іншого боку, позики МВФ можуть позитивно вплинути на економічне зростання через два інші канали, включаючи реалізацію стратегій сталого розвитку. Перший канал – співпраця з Міжнародним валютним фондом, який сигналізує іншим кредиторам та міжнародним інвесторам про передбачуваність економічної політики країни. Це сприяє залученню іноземних інвестицій. Другий канал, кредити Міжнародного валютного фонду, може прискорити етап відновлення економіки в майбутньому періоді шляхом скорочення дефіциту платіжного балансу та зменшення резервного навантаження на центральний банк [44].

Співробітництво України з Міжнародним валютним фондом (МВФ) під час війни є важливим елементом економічної стабільності та фінансової підтримки країни. Конфлікт, який розпочався у 2014 році та загострився з повномасштабним вторгненням росії у 2022 році, значно вплинув на економіку України, створивши величезні фінансові та гуманітарні виклики. В цих умовах співпраця з МВФ стала критично важливою.

Під час війни Україна отримувала суттєву фінансову допомогу від МВФ для стабілізації своєї економіки. В березні 2022 року МВФ схвалив виділення Україні екстреного фінансування у розмірі \$1,4 млрд в рамках Інструменту швидкого фінансування (RFI). Це допомогло країні покрити невідкладні потреби у фінансуванні та підтримати платіжний баланс.

МВФ продовжує працювати з Україною над впровадженням структурних реформ, спрямованих на зміцнення інституційної спроможності та забезпечення стійкого економічного зростання. Ці реформи охоплюють сфери фіскальної політики, управління державними фінансами, банківського сектору, антикорупційні заходи та енергетичний сектор.

МВФ надає Україні технічну допомогу та здійснює постійний моніторинг економічної ситуації. Це включає консультації з урядом щодо макроекономічної політики та рекомендації з управління економічними ризиками, спричиненими війною [15].

У грудні 2022 року МВФ схвалив нову програму розширеного фінансування для України на суму \$15,6 млрд. Ця програма передбачає довгострокову підтримку структурних реформ та стабілізації економіки. Програма EFF надає ресурси для реалізації реформ, які сприяють відновленню економіки та її стійкості.

Співпраця з МВФ є частиною ширшої міжнародної підтримки України, яка включає фінансову допомогу від Світового банку, Європейського Союзу, урядів інших країн та міжнародних організацій. МВФ відіграє ключову роль у координації цієї допомоги та забезпеченні ефективного використання ресурсів.

Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями (МФО) відіграє важливу роль у підтримці економічної стабільності та розвитку країни, особливо в умовах війни та економічних викликів. Основні МФО, з якими співпрацює Україна, включають Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк, Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) [19].

МВФ надає Україні фінансову допомогу для підтримки макроекономічної стабільності. В умовах війни МВФ надавав екстрене фінансування та розширені програми, такі як Інструмент швидкого фінансування (RFI) та Програма розширеного фінансування (EFF). МВФ сприяє впровадженню структурних реформ в Україні, включаючи зміцнення фінансового сектору, антикорупційні заходи, реформу державного управління та енергетичної галузі.

Світовий банк фінансує проекти, спрямовані на розвиток інфраструктури, енергетики, охорони здоров'я, освіти та соціального захисту. Ці проекти допомагають покращити якість життя населення та підтримують економічне зростання. Світовий банк надає технічну допомогу та консультації з питань управління державними фінансами, реформи державного сектору та подолання корупції.

ЄБРР активно інвестує у розвиток приватного сектору в Україні, надаючи фінансування малим та середнім підприємствам (МСП), а також підтримуючи великі інфраструктурні проекти. ЄБРР фінансує проекти, спрямовані на підвищення енергоефективності та розвиток відновлюваних джерел енергії [32].

ЄІБ надає кредити на фінансування великих інфраструктурних проектів у сферах транспорту, енергетики, комунальних послуг та міського розвитку. ЄІБ підтримує проекти у сфері охорони здоров'я, освіти та соціального житла, спрямовані на покращення соціальної інфраструктури.

Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями є ключовим елементом у забезпеченні економічної стабільності та розвитку країни. Фінансова допомога, технічна підтримка та інвестиції з боку МФО сприяють реалізації важливих проектів у різних сферах економіки, впровадженню структурних реформ та подоланню економічних викликів, зокрема в умовах війни. Завдяки співпраці з МФО Україна має можливість зміцнити свої інституції, покращити інфраструктуру та створити передумови для сталого економічного зростання в майбутньому.

2.3. Моделювання впливу кредитів МВФ та інших міжнародних фінансових організацій на економіку України

Позики від Міжнародного валютного фонду (МВФ) та інших міжнародних фінансових організацій призначені для підтримки платіжного балансу країни, покриття дефіциту в разі необхідності та підтримки стабільного обмінного курсу. Такі показники як ВВП, державний борг, рівень безробіття та інфляція за 4 квартали. 2011 - 4 квартали 2021 року. Розглянемо на прикладі вплив кредиту МВФ на українську економіку.

Ми змоделюємо вплив позик МВФ на українську економіку, оскільки деякі позики МВФ є програмами, що тривають більше одного року, а річні дані про позики МВФ недоступні, ми використовуємо державний борг (частка державного боргу України) для розрахунку позик МВФ.

Для вивчення впливу окремих факторів на ключові економічні показники було створено модель множинної регресії методом найменших квадратів на основі програмного забезпечення EViews 8.

Попередні гіпотези дослідження такі:

1. Номінальний ВВП України обернено пропорційний індексу споживчих цін. Із зростанням інфляції купівельна спроможність людей падає. Від цього постраждають суб'єкти господарювання, які виробляють ці товари та послуги, а якщо зменшаться їхні доходи, то й податкові надходження до державного бюджету. Внаслідок цього ВВП країни зменшиться;

2. Номінальний ВВП України обернено пропорційний рівню безробіття працездатного населення (за методологією МОП). Чим вищий рівень безробіття, тим нижчий ВВП, оскільки країна виробляє менше товарів і послуг;

3. Номінальний ВВП України обернено пропорційний розміру державного боргу. Чим вищий державний борг, тим більший тягар лягає на

економіку, включаючи виплати боргів. Державний борг уповільнює економічний розвиток, тим самим зменшуючи ВВП.

Побудуйте регресійну модель на основі зібраних даних. Після оцінки впливу кожного фактора на залежну змінну рівняння регресії має такий вигляд:

$$\text{LOG(GDP)} = 14.37126 - 0.006351 \cdot \text{CPI} - 0.141992 \cdot \text{UR} + 6.60\text{E-}07 \cdot \text{PD}$$

Dependent Variable: LOG(GDP)
Method: Least Squares
Date: 06/19/22 Time: 01:52
Sample: 2011Q4 2021Q4
Included observations: 41

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	14.37126	0.430742	33.36395	0.0000
CPI	-0.006351	0.001614	-3.933841	0.0004
UR	-0.141992	0.042432	-3.346372	0.0019
PD	6.60E-07	3.32E-08	19.86210	0.0000
R-squared	0.916549	Mean dependent var	13.36130	
Adjusted R-squared	0.909783	S.D. dependent var	0.492727	
S.E. of regression	0.147996	Akaike info criterion	-0.890791	
Sum squared resid	0.810407	Schwarz criterion	-0.723613	
Log likelihood	22.26122	Hannan-Quinn criter.	-0.829914	
F-statistic	135.4581	Durbin-Watson stat	1.177622	
Prob(F-statistic)	0.000000			

Рисунок 2.7 – Результати моделювання [3]

Джерело: [28]

Тому отримані результати можна порівняти з першою гіпотезою:

1. Якщо зміна індексу споживчих цін збільшиться на 1%, номінальний ВВП України зменшиться на 0,006351%. Таким чином підтверджується гіпотеза про негативну кореляцію між змінними.

2. На кожний 1% збільшення рівня безробіття працездатного населення, номінальний ВВП України зменшуватиметься на 0,141992%. Отже, підтверджується гіпотеза про негативний кореляційний зв'язок між цими двома показниками.

3. Державний борг України зріс на 1%, а номінальний ВВП України зріс на 0,6,60E-07%. Тому гіпотеза зворотної кореляції не підтвердилася. Ці два показники безпосередньо пов'язані один з одним.

Діагностика моделі

Ступінь, в якому незалежна змінна пояснює зміну залежної змінної, визначається значенням коефіцієнта детермінації. 91,6% пояснили зміну номінального ВВП.

Зважений коефіцієнт детермінації – 90,97%.

Оскільки р-значення t-статистики менше 0,05, ми можемо відхилити нульову гіпотезу про те, що незалежні змінні не є значущими з 95% ймовірністю; оскільки р-значення f-статистики дорівнює 0, ми можемо зробити висновок про це обидві незалежні змінні значимі 3.

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:

F-statistic	5.819872	Prob. F(4,33)	0.0012
Obs*R-squared	16.95927	Prob. Chi-Square(4)	0.0020

Test Equation:

Dependent Variable: RESID

Method: Least Squares

Date: 06/19/22 Time: 02:03

Sample: 2011Q4 2021Q4

Included observations: 41

Presample missing value lagged residuals set to zero.

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	-0.491186	0.403966	-1.215909	0.2326
CPI	0.001320	0.001395	0.946676	0.3507
UR	0.033022	0.038358	0.860899	0.3955
PD	2.66E-08	2.99E-08	0.887734	0.3811
RESID(-1)	0.460026	0.166303	2.766186	0.0092
RESID(-2)	-0.210516	0.201828	-1.043045	0.3045
RESID(-3)	0.207953	0.192238	1.081749	0.2872
RESID(-4)	0.582631	0.214317	2.718550	0.0104

R-squared	0.413641	Mean dependent var	-2.44E-15
Adjusted R-squared	0.289261	S.D. dependent var	0.142338
S.E. of regression	0.119999	Akaike info criterion	-1.229492
Sum squared resid	0.475190	Schwarz criterion	-0.895136
Log likelihood	33.20458	Hannan-Quinn criter.	-1.107738
F-statistic	3.325641	Durbin-Watson stat	1.530746
Prob(F-statistic)	0.008626		

Рисунок 2.8 – Результати тестування Бреуша-Годфрі

Джерело: [24]

Для перевірки моделі автокореляції першого порядку перевірено результати тесту Дарбіна-Вотсона. Результат дорівнює 1,53.

Критичними значеннями для цієї моделі є $dl=1,35$; $du=1,66$. Це значення знаходиться в межах діапазону невизначеності ($dl=1.35 < 1.53 < du=1.66$).

Давайте перевіримо автокореляцію вищого порядку моделі за допомогою тесту Брейша-Годфрі. Оскільки дані є квартальними, ми перевіряємо автокореляцію до четвертого порядку. Оскільки р-значення четвертого порядку більше 0,05, можна зробити висновок, що автокореляції немає. Давайте перевіримо гомоскедастичність випадкової змінної моделі за допомогою тесту ARCH. Результати показано на рисунку 2.6:

Heteroskedasticity Test: White				
F-statistic	1.111466	Prob. F(9,31)	0.3839	
Obs*R-squared	10.00241	Prob. Chi-Square(9)	0.3503	
Scaled explained SS	8.741322	Prob. Chi-Square(9)	0.4615	
Test Equation:				
Dependent Variable: RESID^2				
Method: Least Squares				
Date: 06/19/22 Time: 02:11				
Sample: 2011Q4 2021Q4				
Included observations: 41				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	1.727601	1.731815	0.997567	0.3262
CPI^2	1.97E-05	2.93E-05	0.672939	0.5060
CPI*UR	0.002033	0.001275	1.594745	0.1209
CPI*PD	-2.24E-09	1.45E-09	-1.541970	0.1332
CPI	-0.021056	0.014935	-1.409823	0.1685
UR^2	-0.001844	0.012133	-0.151975	0.8802
UR*PD	-5.72E-09	1.23E-08	-0.463674	0.6461
UR	-0.165699	0.265589	-0.623890	0.5373
PD^2	1.10E-14	2.83E-14	0.388051	0.7006
PD	2.69E-07	2.16E-07	1.248438	0.2212
R-squared	0.243961	Mean dependent var	0.019766	
Adjusted R-squared	0.024466	S.D. dependent var	0.029317	
S.E. of regression	0.028956	Akaike info criterion	-4.037871	
Sum squared resid	0.025992	Schwarz criterion	-3.619926	
Log likelihood	92.77635	Hannan-Quinn criter.	-3.885678	
F-statistic	1.111466	Durbin-Watson stat	1.325388	
Prob(F-statistic)	0.383870			

Рисунок 2.9 – Результати тестування ARCH

Джерело: [15]

За результатами тесту ARCH р-value перевищує 0,05, тому можна зробити висновок про гомоскедастичність випадкових величин у цій моделі.

Побудуємо кореляційну матрицю для перевірки наявності мультиколінеарності (табл. 2.1):

Таблиця 2.1 – Аналіз моделі на мультиколінеарність

	C	CPI	UR	PD
C	0.1855388199 2 02369	- 0.00026753256 5 1700086	- 0.01650016648 2 70231	1.821624649618655 e-09
CP I	- 0.0002675325 6 51700086	2.60651221914 6 7e-06	- 1.88253788757 2 755e-06	- 2.241853998977915 e-12
UR	- 0.0165001664 8 270231	- 1.88253788757 2 755e-06	0.00180043675 7 220106	- 3.482014228680659 e-10
PD	1.8216246496 1 8655e-09	- 2.24185399897 7 915e-12	- 3.48201422868 0 659e-10	1.103064112518215e -15

Джерело: [13]

Таблиця 2.1 показує, що сильного зв'язку (вище 0,7) не спостерігається. Отже, можна зробити висновок, що проблема мультиколінеарності відсутня.

Для перевірки нормальності розподілу залишків моделі виконано тест Жарке-Бера. Результати тесту показано на рисунку 2.7:

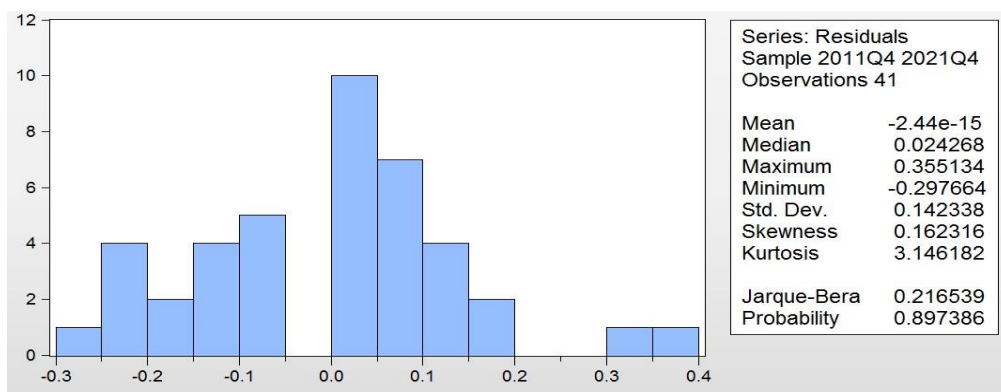

Рисунок 2.10 – Результати тестування Жарке-Бера

Джерело: [4]

Нульова гіпотеза тесту Жарка-Бера полягає в тому, що модельні залишки розподілені нормально. Оскільки р-значення тесту більше 0,05, немає підстав відхиляти нульову гіпотезу.

Отже, модель підтвердила наявність зв'язку між залежною змінною та досліджуваними факторами. 91,6% варіації залежної змінної номінального ВВП пояснюється зміною індексу споживчих цін, рівня безробіття населення працездатного віку (за методологією МОП) та державного боргу України. Дослідження показало, що номінальний ВВП України безпосередньо залежить від державного боргу України та обернено пропорційний змінам безробіття та індексу споживчих цін.

ВИСНОВКИ

Під час проведення дослідження можна зробити висновок:

1. Україна подолала труднощі та невдачі перших років незалежності, накопичила власний досвід і, враховуючи досвід інших нових незалежних країн, а також розвинених демократій, визначила нові цілі та перспективи зовнішньої політики та закріпила їх у Конституції про європейські та зовнішньополітичні пріоритети євроатлантичної інтеграції. Термін «міжнародні» насправді є помилковим, оскільки передбачає лише один вимір взаємодії між міжнародними акторами, а саме відносини між національними державами. Насправді, якщо поглянути на процеси розвитку міжнародних відносин, то можна побачити щонайменше три виміри взаємодії на світовій арені.

2. Україна здобула суверенітет, стала формальним суб'єктом міжнародних відносин і відіграє важливу роль у системі міжнародної безпеки. Усе це потребує подальшого детального вивчення питання міжнародної діяльності України та сприйняття цих процесів суспільством. Вступаючи у XXI століття, світ стикається зі складними змінами, спричиненими викликами глобалізації, загостренням етнічних і релігійних конфліктів, а також глибокими змінами в міжнародному середовищі та системі безпеки.

3. Під впливом сильних і стрімких процесів, що відбуваються у сфері міжнародних відносин, військово-політична обстановка сучасного світу набула якісно нових характеристик і стрімко змінюється. Це зумовлено поглибленням глобальних і регіональних інтеграційних процесів та конкуренцією між глобальними та регіональними центрами сили за збереження та посилення свого впливу. Активна взаємодія між багатосторонніми організаціями з метою формування єдиної системи є важливою частиною міжнародних відносин і сприяє взаємній інтеграції країн, зміцненню економічного зростання та збільшенню обсягів спільної зовнішньої торгівлі за рахунок усунення торгових суперечок. нетарифні та тарифні

бар'єри, покращення світової економіки, розвиток фінансових секторів шляхом прямих інвестицій у країни-учасниці.

4. Міжнародні організації виконують низку функцій у межах своєї компетенції через інституційну систему з чіткою структурою та складом, і шляхом прийняття рішень у встановленому порядку їхнє фінансування в основному відбувається за рахунок членських внесків держав-членів. Сьогодні в Україні та в усьому світі зростає роль міжнародних урядових та неурядових організацій. Валютно-фінансова співпраця між Україною та міжнародними фінансовими інституціями в останні десятиліття набуває все більшого значення. Ефективність співпраці України та Міноборони у сфері охорони навколишнього природного середовища залежить від підвищення мотивації до посилення природоохоронної та природоохоронної діяльності на рівні територіальних громад, удосконалення вітчизняного законодавства та розробки комплексних планів покращення екологічних показників.

5. Реалізація спільних проектів з Міжнародною організацією праці сприятиме підвищенню рівня захисту інтересів українського народу та вирішенню проблем соціально-трудових відносин. Погіршення соціально-економічного розвитку України пов'язане з інституційною недосконалістю Міністерства оборони у сфері протидії актам агресії, що потребує негайної інституційної модернізації його структур. Враховуючи результати дослідження існуючих методів класифікації управлінських організацій, аналізуючи сучасні тенденції їх розвитку як суб'єктів міжнародних відносин (у тому числі в аграрній сфері), а також враховуючи світову кризову ситуацію, пропонуємо доповнити існуючий перелік класифікацій шляхом додавання нових критеріїв: «Відповідність змінам у міжнародному контексті» (управлінська організація, діяльність якої відповідає сучасній дійсності та потребує реорганізації), «позиція в ланцюжку створення вартості продукту певної галузі» (управлінська організація) безпосередньо впливають на виробництво та переробку та забезпечують ефективний розвиток зовнішньоекономічної промисловості).

6. Найбільшими міжнародними фінансовими організаціями є Міжнародний валютний фонд, Група Світового банку та Європейський банк реконструкції та розвитку. Членство в цих установах фінансово підтримує економіку країни. Позики від цих організацій в основному використовуються для підтримки та покриття дефіциту платіжного балансу, підтримки стабільності валютного курсу та поповнення валютних резервів банків у різних країнах. Співпраця української влади з міжнародними організаціями є важливим аспектом стратегічного розвитку нашої країни. Стратегічний напрямок нашої зовнішньої діяльності визначає можливості подальшої співпраці влади з міжнародними організаціями та гарантує участь у їхній діяльності.

7. Вищезазначене співробітництво з міжнародними організаціями є лише одним із прикладів успішних міжнародних відносин, способів діяльності, форм і принципів. Позитивним є те, що співпраця органів місцевого самоврядування з міжнародними міжурядовими та неурядовими організаціями сприяє впровадженню сучасних світових практик менеджменту. За підтримки міжнародних організацій реалізуються різноманітні проекти, спрямовані на відродження українських регіонів та заохочення відповідальної участі об'єднаних громад у муніципальній діяльності.

8. Співпраця української влади з МВФ в сучасних умовах стала пріоритетним напрямком комунікації, діалогу взаємного пристосування до конфліктів інтересів і цінностей в умовах глобалізації. Тому в процесі інтеграції у світовий економічний простір Україна проявила активну співпрацю з міжнародними фінансовими організаціями. Але в практиці такого роду співпраці є як негативні, так і позитивні сторони. З метою підвищення рівня співробітництва України з МВФ та його впливу на національну економіку, міжнародні фінансові бізнес-проекти мають бути сформульовані таким чином, щоб чітко та максимально ефективно розподіляти кошти, а після надходження – суворо контролювати їх використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бохан А. Екологічний вектор комерційної дипломатії: Україна та Німеччина. *Економіка України*. 2016. № 4. С. 57–67.
2. Галазюк Н., Зелінська О., Урбан О. Сучасні особливості інтеграції України у світовий економічний простір. *Економічний часопис*. 2014. XXI, № 9/10. С. 14–17.
3. Державна служба статистики України. 2022. URL: http://database.ukrcensus.gov.ua/dw_infl_uk/calc_p1d.asp?kat=1
4. Жаворонок А.В. Проблеми вдосконалення механізму банківського кредитування як засобу стимулювання розвитку ринку кредитних послуг в Україні. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1 (38). С. 196-201.
5. Жаворонок А. Тенденції розвитку ринку кредитних послуг в Україні. *Галицький економічний вісник*. 2020. 63 (2). С. 145-155.
6. Коваленко М. А., Малащук Д. В. Міжнародні фінанси : Практикум : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2012. 135 с.
7. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях : підручник. Київ : Центр учб. літ., 2017. 228 с.
8. Козак Ю. Г., Логвинова Н. С. Міжнародні фінанси : навч. посіб. 4-те вид. Київ : Центр учб. літ., 2011. 640 с.
9. Колосова В. Вплив міжнародних фінансових організацій на економічний розвиток країни. *Економіка України*. 2016. № 12. С. 61–71.
10. Колосова В., Іванова І. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями: сучасний стан та перспективи розширення. *Фінанси України*. 2014. Т. 11. С. 33–47.
11. Кравчук Н. Я., Пруський О. С., Колісник О. Я. Міжнародні фінанси : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Vector, 2011. 320 с.
12. Інтеграція економіки України в глобальне господарство: проблеми та перспективи / П. Куцик та ін. *Економіст*. 2017. Т. 2. С. 11–19.

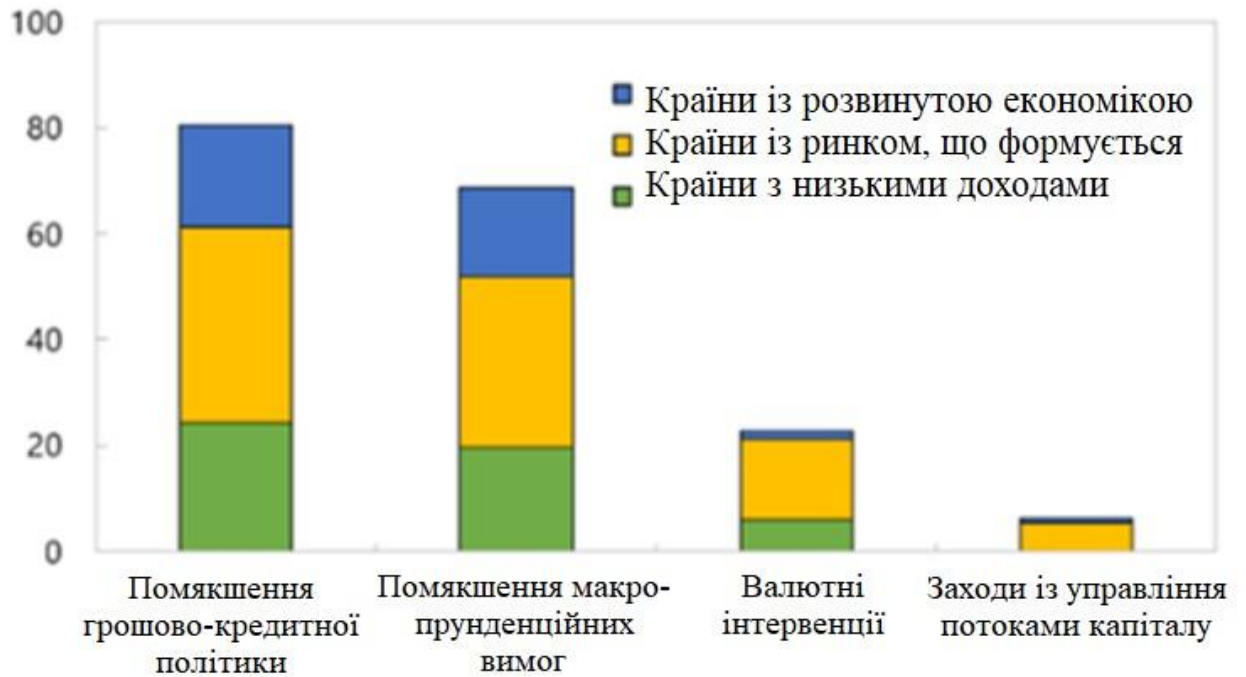
13. Мельник Т. Зовнішньоекономічний сектор України: реалії та перспективи. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2016. № 4. 38-55.
14. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / ред. Ю. Г. Козака. 5-те вид. Київ, Катовіце : Центр учб. літ., 2014. 348 с.
15. Міжнародні фінанси : метод. вказівки та завдання до семін. занять, самост. та індивід. робіт для студентів денної і заочної форм навчання напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит» / уклад.: О. В. Мицак, Р. Р. Томашик. Львів : ЛКА, 2016. 49 с.
16. Д'яконова І. І., Макаренко М. І., Журавка Ф. О. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / ред. д.-р. е. н. п. М. І. Макаренка. Київ : Центр учб. літ., 2012. 548 с.
17. Князь С. В. Міжнародні фінанси : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2013. 363 с.
18. Міжнародні організації : навч. посіб. / уклад.: Т. В. Андросова, О. В. Кот, В. О. Козуб. 2-ге вид. Харків : ХДУХТ, 2018. 235 с.
19. Рязанова Н. С., Гапонюк М. А., Максименко А. А. Міжнародні фінансові організації : підручник. Київ : КНЕУ, 2010. 230 с.
20. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. 367 с.
21. Якушик І. Д., Савчук В. І., Савчук Н. В. Міжнародні фінанси : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ : Леся, 2014. 547 с.
22. Макогон Ю. В., Бударіна Н. О. Міжнародні фінанси : навч. посіб. Донецьк : Дон., 2013. 411 с.
23. Зайцева І. Ю. Міжнародні фінанси. Харків : УкрДАЗТ, 2015. 312 с.
24. Наумов А. Ф., Наумова Л. М. Міжнародні фінанси : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид. Миколаїв : Швець В. Д., 2013. 275 с.
25. Мозговий О. М. Міжнародні фінанси : підручник. Київ : КНЕУ, 2016. 515 с.

26. Скоробогатова Н., Балєва Н. Удосконалення механізму фінансового співробітництва між Україною та ЄС. *Економіка та держава*. 2016. № 12. С. 72–77.
27. Цибуляк А. Фінансування екологічних програм міжнародними організаціями в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 8. С. 32–35.
28. Янікін С. В. Місце та роль міжнародних фінансових організацій на сучасному етапі розвитку світової фінансової системи. *Міжнародна економіка*. Київ, 2011. С. 100-107. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=URN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vchtei_2011_3_18.pdf
29. Amici M., Cepiku D. Roles, Types, and Definitions of International Organizations. *Performance Management in International Organizations*. Cham, 2020. P. 7–40. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-030-39472-1_2 (date of access: 31.01.2024).
30. Duflo E., Banerjee A. V. *Good Economics for Hard Times*. PublicAffairs, 2019.
31. Barnett M. N., Finnemore M. The Politics, Power, and Pathologies of International Organization. *International Organization*. 1999. Vol. 53, no. 4. P. 699–732.
32. Ikenberry G. J., Barnett M., Finnemore M. Rules for the World: International Organizations in Global Politics. *Foreign Affairs*. 2004. Vol. 83, no. 6. P. 144. URL: <https://doi.org/10.2307/20034152> (date of access: 31.01.2024).
33. Cooper R. N., Boughton J. M. Silent Revolution: The International Monetary Fund, 1979-1989. *Foreign Affairs*. 2002. Vol. 81, no. 2. P. 180. URL: <https://doi.org/10.2307/20033103>
34. Bradlow D. D., Hunter D. B. *International financial institutions and international law*. Alphen aan den Rijn, The Netherlands : Kluwer Law International, 2010. 404 p.

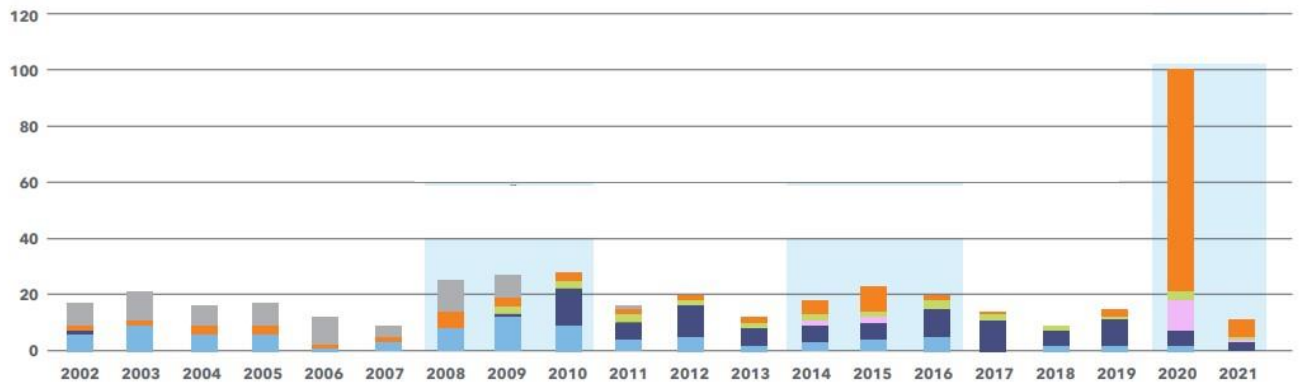
35. International Monetary Fund. 2022. URL: <https://www.imf.org/en/About>
36. International Monetary Fund. SDR Allocations and Holdings for all members as of May 31, 2022. 2022. URL: <https://www.imf.org/external/np/fin/tad/extsdr1.aspx>
37. International Monetary Fund. Active IMF Lending Commitment as of May 31, 2022. 2022. URL: <https://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr11.aspx?memberKey1=ZZZZ&date1key=2022-05-31>
38. International Development Association. IDA Financing. 2022. URL: <https://ida.worldbank.org/en/financing>
39. Margasova V., Muravskiy O., Vodolazska O., Nakonechna H., Fedyshyn M. & Dovgan L. Commercial Banks as a Key Element in Regulating Cash Flows in the Business Environment. *International Journal of Recent Technology and Engineering*. 2019. 8 (4). C. 4537-4543.
40. Mints O., Marhasova V., Hlukha H., Kurok R., & Kolodizieva T. Analysis of the stability factors of Ukrainian banks during the 2014–2017 systemic crisis using the Kohonen self-organizing neural networks. *Banks and Bank Systems*. 2019. 14(3). P. 86-98.
41. Prymostka O. & Prymostka L. Ukrainian banking system efficiency after double reducing of the number of bank institutions. *Banks and Bank Systems*. 2018. 13(4). P. 51-60.
42. Samorodov B.V., Azarenkova G.M., Golovko O.G., Miroshnik O.Yu. & Babenko M.V. Credit risk management in the bank's financial stability system. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. 4 (31). P. 301-310.
43. Shkarlet S., Dubyna M., Zhuk O. Determinants of the financial services market functioning in the era of the informational economy development. *Baltic Journal of Economic Studies*. 4(3). 2018. P. 349-357.

44. Financial service markets of Eastern Europe: a compositional model / S. Shkarlet et al. *Economic Annals-XXI*. 2019. Vol. 176, no. 3-4. P. 26–37. URL: <https://doi.org/10.21003/ea.v176-03> (date of access: 31.01.2024).
45. Sinclair T. J. *Global governance*. Cambridge, UK : Polity Press, 2012. 197 p.
46. Stiglitz J. E. *Globalization and its discontents revisited: Anti-globalization in the era of Trump*. 2018. 472 p.
47. Takagi S. *The IMF and East Asia: the legacy of the crisis and actions for the future*. International Institutions and Asian Development, 2016. p. 74—96.
48. Truman E. M. *Reforming the IMF for the 21st Century*. Peterson Institute for International Economics, 2006. 100 p.
49. Stiglitz J., Serra N. *Washington Consensus Reconsidered: Towards a New Global Governance*. Oxford University Press, 2008.
50. Zhavoronok A., Kholiavko N. *Banking system of Ukraine: trends and prospects of development*. *Modern Science – Moderní věda*. 2020. No 10. P. 129-142.

ДОДАТКИ ДОДАТОК А

Структура заходів, які застосовувались МВФ у 2021 році, %

Динаміка фінансової підтримки від МВФ

ДОДАТОК Б**Надання кредитів ЄБРР Україні впродовж 2018–2022 рр., млн євро**

2022	2021	2020	2019	2018	Сукупно на кінець 2022 року	Активний портфель
1 460	1 065	812	1 125	543	18 096	4 671

ДОДАТОК В

ОГЛЯД СПЕЦІАЛЬНОЇ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Financial service markets of Eastern Europe: a compositional model / S. Shkarlet et al. *Economic Annals-XXI*. 2019. Vol. 176, no. 3-4. P. 26–37.

The article deals with the models of functioning of financial service markets in the countries of Eastern Europe. The authors have conducted an analysis of the development of financial institutions within separate segments of relevant markets, such as deposit, credit, insurance and investment.

The analysis shows that banking institutions play a significant role in the economic development of the countries of the selected group and makes it possible to determine the peculiarities of the development of their financial service markets. In view of the similarity between such countries, the obtained research results can be taken into account when considering other states that have chosen a similar path of their own economic development.

The results allow us to partially predict future transformations in the financial service market of Ukraine by taking into account virtually identical starting conditions for the development of Eastern European countries in the early 1990s. This assumption is also confirmed by the changes that have already taken place in Ukraine in view of the functioning of the country's banking system, which has led to a decrease in the number of banks and an increase in their financial stability. This is consistent with the development of banking systems in other Eastern European countries.

This allows us to assert that there is gradual convergence of the functioning of the banking systems of both Eastern European countries and Ukraine. A detailed analysis of the transformations in the banking system gives reason to state that in the future the same changes are expected in other segments of the financial service market. In Ukraine, the markets of insurance services, services of non-state pension

funds and investment companies remain poorly developed. The transformation of the relevant segments of the financial services market is a prerequisite for its further development.

2. Stiglitz J., Serra N. *Washington Consensus Reconsidered: Towards a New Global Governance*. Oxford University Press, 2008.

This book provides a critical examination of the "Washington Consensus" - the set of economic policy prescriptions promoted by major international institutions like the IMF and World Bank in the late 20th century. The authors argue that the one-size-fits-all approach of market fundamentalism pushed by these institutions has failed to deliver promised economic growth and stability, especially in developing countries.

Stiglitz and Serra contend that the Washington Consensus policies of deregulation, privatization, trade liberalization and fiscal austerity were oversimplified and applied indiscriminately without considering local economic and social contexts. They highlight how these policies often exacerbated inequality, undermined democracy, and led to recurrent economic crises.

The book calls for a new global governance framework that goes beyond the narrow market-centric approach. It advocates policies that balance economic efficiency with other societal objectives like equity, sustainability, and democratic participation. Key proposals include:

- Stronger regulation of financial markets and capital flows
- Industrial policies to promote economic diversification and development
- Expanding the role of the state in providing public goods and social protections
- Reforming global economic institutions to be more inclusive and representative

Overall, the book makes a robust case for rethinking orthodox neoliberal economic doctrines in favor of more nuanced and context-specific policies, underpinned by democratic accountability. It was an influential critique that challenged the prevailing economic orthodoxy at the time.

3. Takagi S. *The IMF and East Asia: the legacy of the crisis and actions for the future*. International Institutions and Asian Development, 2016. p

This book examines the role of the International Monetary Fund (IMF) in responding to the 1997 Asian Financial Crisis and its aftermath in East Asian economies like Thailand, Indonesia, and South Korea. Akagi provides a critical assessment of the IMF's policy prescriptions and conditionalities imposed on these crisis-affected countries.

He argues that the IMF's orthodox policy recommendations of fiscal austerity, high interest rates, and rapid financial/capital account liberalization exacerbated the economic downturns rather than resolving the crises. The book highlights how the IMF failed to appreciate the deeper structural issues underlying the crises in these development state models.

Akagi contends that the IMF's stringent conditionalities, combined with a one-size-fits-all approach, undermined domestic policy autonomy and generated substantial economic and social costs in East Asia. He is particularly critical of the rapid push for sweeping financial/capital deregulation that disrupted these economies.

The book also examines how the Asian Financial Crisis shifted the balance of power in economic governance in the region, with countries like China and Japan seeking to establish alternative regional financial arrangements supplementing or bypassing the IMF's presence.

Akagi calls for reforming IMF governance to be more inclusive of developing and emerging economy voices. He advocates pragmatic, context-sensitive policy

approaches that balance liberalization with prudent regulation and policy space for governments.

The book provides a postmortem analysis faulting the IMF's crisis management in East Asia and its adherence to the neoliberal "Washington Consensus" policies. It acts as a critique of the IMF's crisis response mechanisms and makes a case for rethinking its policy approach and governance structure.

4. Barnett M. N., Finnemore M. *The Politics, Power, and Pathologies of International Organization*. International Organization. 1999. Vol. 53, no. 4. P. 699–732.

This highly influential article examines the power and autonomy of international organizations (IOs) like the United Nations, World Bank, and IMF. Barnett and Finnemore challenge the traditional view of IOs as simply neutral facilitators of cooperation among states. Instead, they argue IOs exercise considerable power and authority independent of their state principals.

The authors develop a "constructivist" theory showing how IOs shape global norms, diffuse principles and models, and have autonomy to pursue their own institutional interests and biases. By classifying knowledge, setting agendas, and determining what policies are "legitimate," IOs can exert systemic power in global governance.

Barnett and Finnemore identify two key pathologies that arise from IO dysfunction:

- Dysfunction of Bureaucracy - IOs can become insulated, inflexible bureaucracies overly focused on their own rules rather than efficiency or serving member states.
- Dysfunction of Insulated Knowledge - The knowledge and expertise inside IOs can become distorted and fail to evolve, perpetuating flawed paradigms like the "Washington Consensus" policies.

The article provides case studies revealing these pathologies, such as how the IMF imposed austerity programs that exacerbated crises, and how the UN peacekeeping bureaucracy failed to respond quickly to genocides.

While recognizing IOs can promote cooperation, the authors caution against treating them as neutral enforcers of state interests. IOs shape global order in line with the rationalistic culture, professional expertise, and institutional pathologies built into their structures.

This article was highly influential in pioneering constructivist analysis of IOs and sparking debates about IO autonomy, authority, and potential democratization reform to make them more accountable.

5. Duflo E., Banerjee A. V. *Good Economics for Hard Times*. PublicAffairs, 2019

"Good Economics for Hard Times" is a book by Esther Duflo and Abhijit Banerjee, both recipients of the 2019 Nobel Prize in Economics. It examines major economic issues and policy challenges facing the world through the lens of their empirical, data-driven approach.

The authors advocate for using randomized control trials and carefully measuring outcomes to understand which economic policies and interventions truly work. They argue this "evidence-based" approach can cut through ideology and identify practical solutions.

The book covers a wide range of topics like migration, trade, human capital, climate change, and efforts to fight global poverty. Duflo and Banerjee combine data, case studies, and examples to provide new insights.

For instance, on immigration, they make a case for more open migration policies based on productivity gains. On climate change, they highlight how the impacts disproportionately hurt the poor and argue for incentivizing research into green energy innovation.

Throughout, they push back against conventional wisdom and simple either market or state-led solutions. Instead, the book advocates for careful experimentation and embracing what works based on the evidence.

The writing style blends academic rigor with accessibility for a popular audience. Duflo and Banerjee aim to equip readers to think like empirical economists in evaluating complex economic tradeoffs.

This book encapsulates the authors' pragmatic, data-driven approach to economics. It provides a timely perspective on major policy debates while underscoring the role of evidence over ideology.

6. Truman E. M. *Reforming the IMF for the 21st Century*. Peterson Institute for International Economics, 2006. 100 p.

In this book, Edwin M. Truman, a former staff member at the Federal Reserve and the US Treasury Department, provides a comprehensive examination and proposals for reforming the International Monetary Fund (IMF) to enhance its effectiveness and legitimacy in the 21st century.

Truman argues that the IMF's structure, governance, policies, and practices had become increasingly outdated and in need of modernization to reflect the changing global economic landscape. He identifies several key areas requiring reform:

- Governance and decision-making processes to make the IMF more accountable, representative of emerging economies, and streamlined.
- Surveillance activities to strengthen monitoring of members' policies and provide more candid assessments.
- Lending facilities to better prevent crises, provide emergency financing, and assist low-income countries.
- Exchange rate policies to promote greater stability and consistency.

The book provides a historical overview of the IMF's evolution and an in-depth critique of its shortcomings leading up to the early 2000s. Truman draws on

his experience to highlight bureaucratic inertia and political constraints impeding reform.

He then lays out specific actionable recommendations across all the key areas - from modifying voting shares, to creating new lending instruments, to redefining the IMF's role in exchange rate supervision.

While acknowledging the difficulties of restructuring multilateral institutions, Truman makes a case that bolder IMF reforms are essential for maintaining its relevance and legitimacy in global economic governance.

This book offers a authoritative and insiders' perspective on the need to modernize and update the IMF's mission, policies and processes to adapt to 21st century realities. It served as an influential roadmap for contemplating IMF reforms.

7. Stiglitz J. E. Globalization and its discontents revisited: Anti-globalization in the era of Trump. 2018. 472 p.

This book is an updated edition of Stiglitz's influential 2002 work "Globalization and its Discontents", examining the state of globalization over 15 years later during the Trump presidency.

Stiglitz, a Nobel laureate economist, remains highly critical of how globalization has been managed by international economic institutions like the IMF and World Trade Organization. He argues their adherence to market fundamentalism and corporate interests has increased inequality and undermined national sovereignty.

The book provides case studies of how flawed policies by the IMF, World Bank and WTO actually impoverished nations and working classes in both developed and developing countries. Stiglitz is particularly critical of austerity programs, capital account liberalization, tax evasion facilitation, and lack of financial regulations.

However, he rejects xenophobic nationalism as a solution. Instead, Stiglitz calls for reforming globalization processes through stronger national policies, redistribution, greater transparency and regulation of finance/corporations.

His key proposals include separating commercial and investment banking, penalizing corporate tax havens, empowering countries to have policy autonomy regarding capital flows, and democratizing global economic governance.

This book updates Stiglitz's trenchant critique of how globalization has been distorted to favor corporate interests over workers and nations. It makes a case for restructuring globalization processes to better balance growth with other societal objectives.

8. Kapur, D., & Webb, R. (1999). "Governance-related Conditionality of the International Financial Institutions." *International Review of Economics & Finance*, 35-57.

This article examines the increasing use of "governance conditionalities" attached to loans and assistance provided by major international financial institutions (IFIs) like the World Bank and IMF to developing countries in the 1990s.

The authors define governance conditionalities as requirements related to democratization, human rights, anti-corruption efforts, public sector management reforms, and rule of law principles that recipient countries must meet to receive the IFI funding.

Kapur and Webb analyze the rationale, scope, and implications of attaching such non-economic conditions to loans ostensibly aimed at economic policy reforms and development objectives.

They highlight how IFIs like the World Bank faced pressure from stakeholders to pursue a "good governance" agenda by leveraging their financing to incentivize institutional reforms in aid recipients.

However, the authors raise concerns about the IFIs' lack of technical expertise and operational focus on complex political governance issues outside their traditional economic mandates.

The article provides case studies of governance conditionalities imposed on countries like Kenya and Pakistan, showing the mixed results and obstacles faced in trying to induce sustainable governance changes through external conditions.

Kapur and Webb argue that excessive expansion of IFI conditionalities into politically sensitive governance areas risks overloading the institutions, provoking backlash from borrowers resisting perceived interference in domestic affairs.

They recommend that IFIs focus their conditionalities more narrowly on economic prereforms directly relevant to project success, while broader governance initiatives require parallel engagement through other multilateral channels.

The article offers an early critique of the growing "mission creep" of international financial institutions into governance conditionalities, analyzing both the drivers of this trend as well as its potential pitfalls and limitations.

9. Birdsall, N., & Weaver, R. (2003). "The IMF and the World Bank at Sixty." *Global Governance*, 379-394

This article provides an assessment of the International Monetary Fund (IMF) and World Bank on their 60th anniversaries in 2004. The authors examine how well these two influential international financial institutions (IFIs) have adapted and reformed to remain relevant in an evolving global economy.

Birdsall and Weaver commend the IMF and World Bank for undertaking some meaningful governance reforms and operational changes since their founding in the post-WWII Bretton Woods system. However, they argue more substantive overhauls are still needed.

For the IMF, the authors highlight positive steps like greater transparency, a stronger focus on crisis prevention, and the creation of the Poverty Reduction and

Growth Facility for low-income countries. But they contend the IMF remains overly dominated by Western powers and prescribes standardized policies.

Regarding the World Bank, praised reforms include more participatory processes, results measurement, and a heightened emphasis on poverty reduction strategies. However, the authors argue its governance remains unrepresentative and it lacks a coherent overarching development framework.

The core criticism is that both IFIs have been slow to modernize their governance structures, resource allocation models, and policy approaches to reflect shifting economic weights and development thinking in the early 21st century.

Birdsall and Weaver advocate for more equal voting rights for developing nations, greater field-driven operational focus, and clearer delineation of each institution's roles in low-income countries versus emerging markets.

Overall, while acknowledging positive incremental changes, the article calls for bolder governance and policy reforms at the IMF and World Bank to maintain their legitimacy and effectiveness in a multi-polar global economy.

10. McHugh, J., Sanchez-Fung, J.R., Ahmed, V. and Kazankov, A. *The IMF and the Politics of Austerity in the Wake of the Global Financial Crisis*, 2022.

This book provides a critical examination of the International Monetary Fund's (IMF) policy responses and austerity prescriptions in the aftermath of the 2008 global financial crisis. The authors, drawing from various disciplines, argue that the IMF's approach worsened economic conditions and socio-political tensions in many nations.

The book opens by contextualizing the IMF's historical role and ideological moorings that favored policies of fiscal contraction, privatization and deregulation - pillars of the "Washington Consensus." It contends this orthodox neoliberal approach was ill-suited to address the systemic failings underlying the 2008 crisis.

Through multiple case studies across regions like Europe, Latin America and the Middle East, the authors illustrate how IMF lending programs amplified

recessionary pressures by demanding excessive austerity measures as conditions for bailout funds. They highlight the regressive impacts this had on employment, public services, and equitable recovery.

The book is also critical of the IMF's institutional inertia, governance structures overweighted toward Western interests, and lack of internal reform despite rhetoric about changing course after 2008. Case studies reveal ongoing pro-cyclical policy interventions that undercut domestic policy autonomy.

While acknowledging some marginal progressive shifts, the authors contend ideational path dependencies and embedded economic orthodoxies severely constrained the IMF's capacity to update its policy paradigms and interventionist approaches.

This book joins the chorus of critics that fault the IMF for exacerbating the regressive and uneven impacts of the 2008 crisis through its steadfast adherence to neoliberal economic austerity agendas. It makes a case for more fundamental governance and policy reorientations.

Короткий звіт за результатами перевірки кваліфікаційної роботи антиплагіатною інтернет-системою Unicheck

Имя пользователя:
Міжнародних фінансів Ананьєв Микола

ID проверки:
1016280635

Дата проверки:
24.05.2024 20:09:10 EEST

Тип проверки:
Doc vs Internet + Library

Дата отчета:
24.05.2024 23:02:20 EEST

ID пользователя:
100005723

Название файла: Чернецька Каріна Валеріївна

Количество страниц: 61 Количество слов: 11932 Количество символов: 94610 Размер файла: 1.52 MB ID файла: 1016073121

10.7% Совпадения

Наибольшее совпадение: 2% с источником из Библиотеки (ID файла: 1015735164)

7.82% Источники из Интернета 381 ..... Страница 63

7.68% Источники из Библиотеки 381 ..... Страница 66

0% Цитат

Исключение цитат выключено

Исключение списка библиографических ссылок выключено

0% Исключений

Нет исключенных источников